

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČKOVA ULICA 5. — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izbija vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inostranstvo 10 L.
EKSKLJUCIVNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Italiji in inostranstvu ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Una vigorosa puntata a nordest di Gondar

Una forte colonna si è impossessata di una posizione di comando inglese — Un'efficace attacco aereo contro Caifa Tre velivoli nemici abbattuti

Il quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 9 ottobre il seguente bollettino di guerra n. 494:

Consistenti formazioni di nostri velivoli da bombardamento hanno attaccato ieri notte le raffinerie e i serbatoi di carburante di Caifa (Palestina). Nonostante la violenta reazione nemica i nostri aerei sono riusciti a colpire gli obiettivi dai quali si sono sprigionati incendi di vaste dimensioni. Tutti gli apparecchi, alcuni dei quali colpiti dal tiro contraereo, sono rientrati alle basi.

Nella stessa notte il nemico ha effettuato una incursione su alcune località della costa orientale della Sicilia con lancio di bombe e azioni di mitragliamento che non hanno causato né vittime né danni. La difesa contraerea di Siracusa ha abbattuto uno apparecchio il quale è precipitato nel mare in prossimità della costa: l'intero equipaggio è stato fatto prigioniero.

In Africa settentrionale azioni di reparti esploranti sul fronte di Tobruk: sono stati respinti elementi nemici che hanno lasciato prigionieri in nostre mani. Sul fronte di Sollum cacciatori tedeschi hanno abbattuto due aeroplani avversari; altri

velivoli germanici hanno attaccato aeroporti avanzati nemici colpendo magazzini di rifornimento e distruggendo un velivolo al suolo.

Una incursione aerea su Tripoli ha arrecato soltanto lievi danni materiali.

In Africa Orientale una forte colonna mista di truppe nazionali e coloniali al comando del ten. col. Carmelo Liuzzo, uscita dal caposoldo di Laag (nordest di Gondar) ha vigorosamente attaccato l'importante posizione di Amba Ghiorghis, sede di comando inglese. Supratutto ogni resistenza, travolto in fuga l'avversario, infliggendogli notevoli perdite e stroncandone i successivi ritorni controffensivi, le nostre truppe hanno dato alle fiamme la sede del comando nemico e hanno distrutto un deposito munizioni e la stazione radio; indi sono rientrati alla base di partenza con prigionieri, armi e materiali catturati. Tutti i reparti, e particolarmente il 25° battaglione coloniale, si sono distinti per decisione e valore.

Nel pomeriggio del giorno 7 un nostro aereo in ricognizione sulla strada di Debra Tabor ha mitragliato e incendiato automezzi nemici.

Močan sunek severno-vzhodno od Gondarja

Jak oddelek se je polastil angleške poveljniške postojanke Uspešen letalski napad na Haifo — Tri sovražna letala sestreljena

Glavni stan Oboroženih Sil je objavil 9. oktobra naslednje vojno poročilo št. 494: Močne skupine naših bombnikov so snoči napadle rafinerije in zaloge goriva v Haifi (Palestina). Ne glede na siloviti odpor sovražnikov so naša letala zadela cilje, na katerih so nastali obsežni požari. Vsa naša letala, med katerimi so bila nekatera zadeta od sovražnih izstrelkov, so se vrnila na svoja oporišča.

Iste noči je sovražnik izvršil polet proti nekaterim krajem vzhodne obale Sicilije ter je metala bombe in jih obstreljeval s strojnimi, vendar pa ni povzročil niti človeških žrtev niti gmojne škode. Protiletalska obramba v Sirakuzi je sestrelila eno letalo, ki je tresčilo v morje blizu obale, posadka letala pa je bila vsa ubita.

V severni Afriki akcije izvidniških oddelkov na fronti pri Tobruku: bili so odbiti oddelki sovražnika, ki je pustil v naših rokah nekaj ujetnikov.

Na fronti pri Sollumu so nemški lovci sestrelili dve sovražni letali. Druga nemška letala so napadla prednja sovražna letališča ter zadela skladišča z vojnimi blagom. Pri tem je bilo na tleh uničeno eno letalo. Polet sovražnih letal nad Tripolij se je povzročilo samo neznatno gmojno škodo.

V vzhodni Afriki je močna skupina italijanskih in kolonialnih vojakov pod poveljstvom podpolkovnika Carmela Liuzzo med izpadom iz utrbe Oulak (severovzhodno od Gondarja) silovito napadla važne postojanke pri Amba Ghiorghis, kjer je sedež angleškega poveljstva. Napadali so premagal odpor ter zapodili sovražnika v beg. Prizadeli so mu znatne izgube ter popolnoma brezuspešni ponovne protiofenzivne sunke. Naše čete so zagnale sedež nepriateljskega poveljstva ter razdelale skladišča municije in radijsko postajo, nato pa so se vrnile v svoja izhodišča z ujetniki ter z zaplenjenim orožjem in materialom. Vsi oddelki, zlasti kolonialni bataljon št. 25, so se odlikovali z odvažnostjo in hrabrostjo. Popoldne dne 7. t. m. je eno naše izvidniško letalo

na cesti pri Debra Taboru s strojnico obstreljevalo in zapalilo nekaj sovražnih avtomobilov.

Rim, 10. okt. s. V noči na sredo so prednji oddelki na odseku pri Tobruku začeli poskuse sovražnih patrol, da bi se približale italijanskim postojankam. Sovražni oddelki so utrpli znatne izgube in zaplenjenih je bilo nekaj njihovih vojnih potrebščin. Nekaj Angležev je bilo tudi ujetih.

Osmo letalo se nadaljevalo s svojim intenzivnim delovanjem. Nemški bombniki in strmoglavci so hudo bombardirali trdnjavske naprave okrog Tobruka, tako da so nastale eksplozije in požari. Druga letala so napadla letališče pri Sidi el Baraniju, kjer so izvala požar v velikem skladišču. Nemški lovci so bili prav tako uspešni v akciji in so sestrelili poleg dveh v vojnih poročilih že omenjenih letal še nadaljnje 3 sovražne lovce tipa »Hurricane«.

Izgube v septembru

Rim, 10. okt. s. Vrhovno poveljstvo Oboroženih Sil je objavilo: Izgube, ki so nastale v mesecu septembru ter izgube, ki niso bile vpočevane v prejšnjih seznamih in glede katerih so bili do 30. septembra zbrani vsi predpisani dokumenti in poimenske prijave, so znašale:

Pri vojski in prostovoljni milici v Severni Afriki 187 padlih in 123 ranjenih, v Vzhodni Afriki 24 padlih, 143 ranjenih in 2470 pogrešanih, na grškoalbanski in albanskojugoslovenski fronti 378 padlih in 124 ranjenih,

pri mornarici 44 padlih, 128 ranjenih in 175 pogrešanih,

pri letalstvu 28 padlih, 58 ranjenih in 91 pogrešanih.

Seznam padlih so bili objavljeni v posebni prilogi lista »Le Forze Armate«. Slavnim borcem in njihovim družinam gre ganjena in neskončna hvaležnost domovine.

Hitlerjev proglas nemški vojski

Pričela se je poslednja gigantska bitka v tem letu, ki bo zadala smrtni udarec boljševizmu in s tem tudi Angliji

Berlin, 9. okt. s. V noči od 1. na 2. oktober je državni poglavar kot vrhovni poveljnik oboroženih sil izdal naslednji proglas na vojake na vzhodni fronti:

Vojaki! Spričo globoke zaskrbljenosti za obstoj in bodočnost našega naroda sem se 22. junija odločil, da izdam na vas poziv, da v zadnjem hipu preprečim nevarnost, ki je grozila spričo grožnje sovražnika. Namen kremljskih oblastnikov ni bil, kakor sedaj vemo, le ta, da uniči Nemčijo, narveč vso Evropo. Med tem ste se, tovariši, prepirali o dveh stvareh:

1. Ta sovražnik se je oborožil na tak način za svoj napad, da mu ni bilo treba biti niti najmanj v skrbeh.

2. Bog ve, kaj bi se zgodilo, če bi bilo temu barbarskemu sovražniku uspelo spraviti v pokret proti našemu prebivalstvu in vsemu evropskemu svetu desetstisoče svojih tankov. Vsa Evropa bi bila izgubljena, kajti ta sovražnik nima vojakov, marveč v velikem delu človeške zveri.

Sedaj, tovariši moji, ste videli z lastnimi očmi raj delavcev in kmetov. V deželi, ki bi lahko s svojo obsežnostjo in plodovitostjo preživljala ves svet, vlada beda, kakor ne si mi niti ne moremo predstavljati. To je rezultat židovske oblasti, ki traja sedaj že 25 let in ki je, kakor boljševizem v skladu le z najhujšimi oblikami kapitalizma. Glasniki tega sistema pa so v vseh primerih zmerom isti: židje in zgolj židje!

Vojaki! Ko sem se 22. junija obrnil na vas, da preprečim strašno nevarnost, ki je grozila naši domovini, ste se postavili proti največji vojaški sili vseh časov. Toda v treh mesecih vam je bilo mogoče z vašo hrabrostjo uničiti eno sovražno oklopno brigado za drugo, uničiti neštete divizije, ujeti neštete sovražnike, zasesti neizmerne ozemlja, predvsem taka, ki jih sovražnik potrebuje za svoje življenje, kjer ima svojo ogromno oboroževalno industrijo in od koder prejema svoje surovine. V nekaj tednih bodo njegova tri bistvena industrijska področja popolnoma v naših rokah.

Vaše imne, vojaški nemški oboroženih sil, in imne naših hrabrih zaveznikov, mena vaših divizij, vaših polkov, naših ladij in naših letalskih skupin bodo za vse čase vezana na največjo zmago v vesoljni zgodovini. Nad 2.400.000 ljudi ste ujeli, nad 17.500 tankov, nad 21.600 topov ste zaplenili in razdeljali, 14.200 letal je bilo sestreljenih ali uničenih. Svet ni nikoli videl kaj podobnega. Ozeemlje, ki so ga nemške sile dobesedno izvojevale skupno s zavezniškimi četami, je več kot dvakrat toliko, kakor je bilo ozemlje Nemčije v letu 1935., je štirikrat večje kakor ozemlje Anglije. Od 22. junija dalje so bili predrti najjačji obrambni sistemi, preokračene največje reke, izvojevanj nešteti kraji, zavzete in s metalci ognja uničene trdnjave in utrdbeni sistemi. Od severa, kjer so naši hrabri finski zavezniki drugič podali dokaz o svojem junaštvu, do Krima, ste združeni s slovaškimi, italijanskimi in rumunskimi divizijami prodrli 1000 km globoko v sovražno ozemlje. Španski, hrvaški in belgijski oddelki so se vam sedaj že priključili. Drugi jim bojo še sledili, ker to borbo vsi evropski narodi morajo prvič smatrati za skupno akcijo za rešitev najdragocenejšega izmed civiliziranih kontinentov.

Impozantno pa je tudi to, ki je bilo izvršeno za vašo ogromno fronto. Okrog 2000 mostov, vsak v dolžini nad 12 metrov, je bilo zgrajenih, 405 železniških mostov je bilo obnovljenih, 25.000 km železnice je bilo vzpostavljenih za nadaljnji promet, 15.000 km železniških tirov je bilo preurejenih v normalno evropsko širino. Gradilo se tisoči kilometrov cest, cel predelci zasadenega ozemlja so se po našo civilno upravo. Tu bo življenje kmalu urejeno s pametnimi zakoni. Ogromna skladišča življenjskih potrebščin, pogonskih sredstev in municije so pripravljena. Ta velik uspeh je bil dosežen za ceno žrtev, katerih številu pa čeprav se je treba oziirati na bol tovaršev in družin padlih, skupno ne dosega niti 5 odstotkov izgub v zadnji svetovni vojni.

Kar ste dovršili, tovariši, in kar so skupno s vašimi dovršili hrabri zavezniški vojski v pogledu poguma, junaštva, pritrjevanja in naporov v komaj treh in pol mesecih, nihče bolje ne ve, kakor oni, ki je kdaj sam bil vojak v zadnji vojni. V teh

treh mesecih in pol pa je bila ustvarjena tudi osnova za poslednji ogromni udarec, ki mora streti sovražnika, še preden pride zima. Vse priprave, ki jih je človek lahko opravil, so bile izvršene. Vse je bilo premišljeno in za vse je bilo od koraka do koraka preskrbljeno. Sovražnika bomo prišli v takem položaju, da mu bomo lahko sedaj prizadejali smrtni udarec. Sedaj se pričinja poslednja velika odločilna bitka v tem letu. Sovražnik bo zadet na način, da bo uničen in z njim vred bo udarec prizadejan tudi povzročitelj ci vojne, sami Angliji, kajti tudi ta sovražnik bo izgubil svojega poslednjega zaveznika na kontinentu.

Na tak način bomo osvobodili nemško državo in vso Evropo od strašnega pogina, kakršni so grozili kontinentu vse od časov Hunov in pozneje Mongolov. V teh tednih bo nemški narod vam vsem bližji kakor je bil doslej. Kar ste, vojski in zavezniške čete dovršile, ga obvezuje k najgloblji hvaležnosti. Nemška domovina bo zadržala diha in vas bo blagoslovila v teh dneh. Kajti vi z božjo pomočjo ne boste dali domovini le zmage, marveč tudi važne osnove za mir.

Iz glavnega stana Vojke, 2. oktobra 1941.

— Adolf Hitler, Führer in vrhovni poveljnik nemških oboroženih sil.

Nemško vojno poročilo

Nemške in zavezniške čete so prodrle do Azovskega morja in odrezale umik 9. sovjetski armadi — Tudi pri Brjansku so obkoljene tri armade

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 3. okt. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Kakor je bilo včeraj objavljeno s posebnim poročilom, je s italijanskimi, madžarskimi in slovaškimi četami ojačena nemška oklopna armada prodrila s področja vzhodno od Dnepropetrovska do Azovskega morja ter je zastavila pri Melitopolu poraženi 9. sovjetski armiji umik. Istočasno so nemške in rumunske skupine nadaljevale zasledovanje od zapada. Pri tem se je posrečilo brzemu oddelku orožja SS prodreti vzdolž obale Azovskega morja do Berdjanska ter podati roke s severa prihajajočim oklopnim silam. Od vseh strani tesno obkoljenih je tukaj 6 do 7 sovražnih divizij neposredno pred svojimi uničenjem. Za slabotni ostanki poraženega nasprotnika, ki se skuša umakniti proti Rostovu, je skupina orožja SS prodrila že do Mariupola.

V sredini vzhodne fronte so dovedle — kakor je bilo prav tako objavljeno s posebnim poročilom — globoko prodorne operacije do nadaljnje velike obkoljevalne žitke. Od močnih oklopnih sil napadene za hrbtom pričakujejo sedaj tudi na področju pri Brjansku tri sovražne armije svoje uničenje. Skupno s oddelki, ki so obkoljeni pri Vjazni, je maršal Timošenko žrtvoval tukaj svoje poslednje za boj popolnoma sposobne armade z vse sovjetske fronte.

Varijiva slika o nedavnih napadnih uspehih, ki jo je lažniva propaganda na

sprotnika pripisovala prav tem armijam že tedne dolgo, je bila na ta način končno veljavno raztrgana.

Novi poizkusi sovražnika, da bi obkolitveni obroč zapadno od Petrograda s podporo oklopnih vozil prodrli, so se ponesrečili s hudimi izgubami nasprotnika. Uničeni so bili pri tem mnogostevilni sovjetski oklopni vozovi.

Letalsko orožje je podpiralo na vsej vzhodni fronti z močnimi silami operacije vojske. Uspešni napadi so bili usmerjeni proti zbirališčem sovražnih čet, topniškim postojankam, prometnim zvezam in železniškim napravam. Oboroževalne tvornice južnovzhodno od Harkova so bile ponovno bombardirane. V poslednji noči so napadla bojna letala vojaško važne naprave v Petrogradu.

Polaganje min v vodah okrog angleškega otoka se je v zadnjih tednih nadaljevalo po načrtu.

V severni Afriki so nemška stromo-glavna letala pri Tobruku z dobrim učinkom obstreljevala postojanke neke angleške baterije in skladišča sovražnika. Nemška bojna letala so v noči na 8. oktobra bombardirala angleška letališča pri Marsa Matruh in Fuki.

Sovražnik ni priletel nad nemško ozemlje.

V boju proti angleškemu letalstvu je bilo v času od 1. do 7. oktobra uničenih 35 sovražnih letal — pri samo treh lastnih izgubah.

Pohod proti Rusiji se mora zaključiti še pred zimo

Izjava šefa tiskovnega urada tujim novinarjem

Berlin, 10. okt. s. Včeraj popoldne je načelnik tiskovnega urada nemške vlade sprejel zastopnike tujega tiska in jim dal nekaj izjav o najnovejšem razvoju operacij na vzhodni fronti. Med drugim je izjavil, da je pohod proti Rusiji praktično smatrat za zaključen. V raznih žepih, ki so se napravili v zadnjih dneh, je običajno 60 do 70 sovjetskih divizij. Njihova usoda je neizbežno zapечатena. Nadaljnje operacije se bodo razvijale v smislu načrtov nemškega vrhovnega poveljstva.

Dr. Dietrich je opozoril na vojsko Timošenko in je dejal, da v nasprotju s ponovnimi trditvami sovražne propagande nikoli ni izvedla akcije, ki bi se lahko obelžila za ofenzivo. Na ta način je propadel sen Angležev, da bi vsilili nemški vojski borbo na dveh frontah. Upanje da bo mogoče v Rusiji postaviti na noge novo vojsko, je treba smatrati za otročje domnevo diletantskih strategov. V ostalem, je dejal, je treba vedeti, da vojda, ki je s svojim vojaškim genijem dosegel te ogromne uspehe pri pohodu na Rusijo, gotovo ni tak, da bi dopustil, da bi se ustvarila nova fronta. Dr. Dietrich je opozoril na nemške izgube in je dejal, da znašajo le 5 odstotkov izgub, ki so jih vojske nekdanjih centralnih sil imele v zadnji svetovni vojni. Nazadnje je opozoril, da je vojda v proglasu vjakom 2. oktobra izjavil, da je treba pohod proti Rusiji zaključiti še pred zimo.

Štiri tone težke bombe na Petrograd

Stockholm, 10. okt. s. Iz finskih virov se je razširila vest, da so nemška letala v sredo bombardirala Petrograd z novimi bombami, težkimi po 4000 kg. Učinki so bili strašni. Razdejanih je bilo mnogo vojaških naprav.

216 letal sestreljenih

Berlin, 10. okt. s. V zadnjih treh dneh so nemške letalske sile v letalskih spopadih in v borbi proti protiletalski obrambi ter na vzletiških sestrelile in uničile 216 sovjetskih letal.

Nemško letalo pristalo na Švedskem

Stockholm, 10. okt. s. Neko nemško letalo, ki je izgubilo smer, se je včeraj pojavilo blizu Bromma na Švedskem. Proti-

letalsko topništvo ga je opozorilo, nakar je letalo pristalo na nekem letališču severno od Stockhoma. V megli sta zašli na Švedsko tudi dve drugi nemški letali, ki pa sta se kmalu znašli in odleteli.

Potopljene sovjetske ladje

Berlin, 10. okt. s. Nemška vojna letala, ki strazi na morju okrog Baltičkih otokov, so v sredo potopila neko sovjetsko 1600 tonsko transportno ladjo. Istega dne je bila na Severnem morju, vzhodno od Rilevicijevega polotoka z bombami potopljena neka sovjetska patrolna ladja.

Zapadna fronta

Rim, 10. okt. s. Angleška admiraliteta je objavila: Pomožna vojna ladja »Corfield« se je potopila. Žrtev ni bilo.

Pariz, 10. okt. s. Generalni delegat francoske vlade na zasedenem ozemlju poslanik De Brinon je dal novinarjem nekaj izjav ter je med drugim dejal, da je občinski svet v Le Havreju odločno protestiral proti angleškim letalskim napadom. Angleška letala so bombardirala mesta iz velike višine. Bombardirale so stanovanjske okraje mesta.

Pariz, 10. okt. s. Pri Pougivalu so našli na obrežju Seine truplo neke zadavljene mladenke. Pri policijski preiskavi so ugotovili, da gre za belgijsko državljanko Tonio Masse, ki je bila aktivna članica reksiistične stranke in nazadnje tajnica protiboljševske zveze. Policija je ugotovila, da je bil zločin izvršen iz političnih razlogov.

Obalna zapora v Franciji

Pariz, 10. okt. s. General Stülpnagel, poveljnik oboroženih sil v Franciji, je izdal včeraj dekret, po katerem od 20. oktobra dalje nihče ne bo smel potovati v posebej omejeno obalno področje, na katero je dostop prepovedan, če ne bo opremljen s posebno propustnico nemškega poveljstva.

Ameriške vojne ladje zaustavile francoski parnik

Washington, 10. okt. s. Mornariško ministrstvo je včeraj objavilo, da so ameriški rušilci ustavili francoski parnik, ki je bil na poti v Severno Afriko s tovorom potrebnih, ki so bile namenjene za gradnjo dakarske železnice.

Zamenjava hudo ranjenih ujetnikov onemogočena po krivdi angleške vlade

Berlin, 9. okt. s. Tisk je popoldne objavil posebno poročilo nemške poslužbene agencije o izmenjavi hudo ranjenih ujetnikov med Nemčijo in Anglijo. Na pobudo nemške vlade in s posredovanjem Švice je bil angleški vladi stavljen predlog za izmenjavo hudo ranjenih ujetnikov, ki naj bi se prepeljali z ladjami iz dveh luk preko Rokavskega preliva. Spričo zmag nemških oboroženih sil nad Veliko Britanijo je 1.143 angleških vojnih ujetnikov v Nemčiji, kolikor pridejo vpoštev za tako zamenjavo v smislu ugotovitve mednarodnega odbora zdravnikov, štejevalo takih nemških ujetnikov v Angliji pa 50. Na osnovi pristanka angleške vlade je nemška vlada angleško opozorila s posredovanjem ameriškega poslaštva v Berlinu na to razliko v številu prizadetih ujetnikov na eni in drugi strani. V kompenzacijo je zahtevala, naj bi se na osnovi angleško-nemškega sporazuma iz 1. 1940 dopolnili številu prizadetih nemških ujetnikov z drugimi nemškimi ujetniki in civilnimi interniranci, tako da bi si obe državi izmenjali enako število ljudi. Na ta nemški predlog je ameriško poslaštvo nemški vladi izročilo odgovor angleške vlade, po katerem se ni moglo načeti pravašnje kompenzacije zaradi nastale razlike v številu hudo ranjenih ujetnikov, a je angle-

ška vlada vendarle pristala na to, da bi nekaj nemških žena sprejemalo transport nemških ranjenecv iz Anglije preko Rokavskega preliva.

Glede na to sporočilo je nemška vlada 1. oktobra obvestila ameriško poslaštvo, da je nastal glede na tako negativno stališče položaj, spričo katerega bo treba izmenjavo za nekaj časa odgoditi, dokler se stvar ne pojasni.

Dne 4. oktobra je poslaštvo Zedinjenih držav v Berlinu kot zastopstvo Velike Britanije predlagalo, da bi ena angleška bolniška ladja s 100 člani nemških oboroženih sil krenila v Francijo in tam prevzela odgovarjajoče število angleških vojnih ujetnikov. Nemška vlada je še istega dne s posebnim memorandumom obvestila ameriško poslaštvo, da pristaja na tako omejeno izmenjavo, ki naj bi se izvedla 7. oktobra. Nemška vlada je takoj zbrala potrebno število angleških ranjenecv v nemškem ujetništvu in poskrbela, da so jih prepeljali v Francijo. Kljub temu pa, da je bilo to vprašanje na ta način urejeno, angleška ladja ni prišla v Francijo in mesto tega je angleški radio objavil, da je bila zamenjava razveljavljena.

Angleška vlada, pravi nemška poslužbena agencija, je skušala s različnimi objavami spremeniti dejstva in je posebej

Visoki Komisar o šolstvu Ljubljanske pokrajine

Zborovanje šolskih nadzornikov in šolskih vodij srednjih in osnovnih šol

Ljubljana, 10. oktobra. Včeraj zjutraj so se v zborovalni dvorani vladne palače zbrali pri Visokem Komisarju ravnatelji, šolski nadzorniki in šolski vodje srednjih in osnovnih šol Ljubljanske pokrajine. Prisotni so bili zvezni vicekomandant fašističnih mladinskih organizacij, nekateri njegovi sodniki in inšpektor prosvetnega ministrstva pri Visokem Komisarjatu. Ekscelencija Grazioli je prisotne pozdravil učitelje vseh kategorij in jih opozoril na naloge, ki so jim bile poverjene v šoli, ki so bo morale, pa čeprav se bo upoštevala avtonomija, ki jo je Duce priznal novi pokrajini, orijentirani v vključitvi in sistem italijanskega šolstva. Visoki komisar je nadalje obeležil nekatere politične in gospodarske pojave v pokrajini in je govoril o raznih problemih, ki se tičejo šole, posebno o potrebi o novih šolskih poslopih.

Visoki Komisar je napovedal ustanovitve zveze učiteljev na srednjih in ljudskih šolah ter je pojasnil njen namen. Nato je govoril o mladinski organizaciji in o nalogah moralne pomoči, telovadno sportni in

vošče vzgojnega delovanja, ki ji bodo poverjeni. Ekscelencija Grazioli je dal tudi navodila za organizacijo brezplačne zimske mladine, za obdobje mladine ob priliki Sv. Treh kraljev, glede načrtov na počitniške kolonije v prihodnjem letu kakor tudi glede otroških shajališč. Visoki Komisar je opozoril, da se je nad 4.000 učencev ljudskih šol prijavilo k neobveznim tečajem italijanske in je izrazil svoje zadovoljstvo nad tem, pa je pripomnil, da se bo to število še povečalo.

Glede raznih vprašanj, ki so bile ob tej priliki obravnavane so govorili tudi prisotni vodilni zastopniki šolstva, kakor tudi vicekomandant mladinskih organizacij in inšpektor ministrstva za narodno vzgojo.

Popoldne se je vrnilo pri zveznem poveljstvu liktorske mladine pod vodstvom njenega vicekomandanta zborovanje upraviteljev srednjih šol v Ljubljani. Ob tej priliki so jim bila dana podrobna navodila glede organizacije šolske mladine v pokrajini in glede njihove telesne vzgoje.

Obiski Visokega Komisarja

na velesesiju, v Novinarskem društvu in „Prevodu“

Ljubljana, 10. oktobra. Visoki Komisar in njegova soproga sta včeraj popoldne obiskala velesesij, kjer so ju sprejeli in nato spremljali po sejmici zastopniki velesesijske prireditve. Ekscelencija Grazioli je obšel ves velesesij in pri podrobnem ogledu blaga, ki je razstavljeno v industrijskem in kmetijskem paviljonu Ljubljanske pokrajine, v katerem je bilo vse polno ljudi, je bil spoznan in navdušen po pozdravljen po obiskovalcih iz mesta in pokrajine, ki so se ustavljali pred bogatimi izložbami.

Visoki Komisar si je podrobno ogledal tudi paviljon Goriške pokrajine ter ostale paviljone in oddelke velesesija. Kakor je bilo omenjeno že na drugem mestu, si je včeraj ogledalo velesesij nad 3.000 ljudi. Velesesijske razstave so napravile nanje najboljše vtis, sprico bogate izbire razstavljenega blaga kakor tudi zaradi okusne režije vse velike prireditve.

Visoki Komisar Ekscelencija Grazioli je včeraj obiskal prostore Novinarskega društva in „Preveda“, ki so oboji v palači v Gosposki ulici 12. V vezi so Ekscelencija Grazioli sprejeli voditelji obeh organizacij.

V imenu ljubljanskih novinarjev je Visokega Komisarja pozdravil predsednik Novinarskega društva in mu izrazil zahvalo

v imenu vsega stanu za njegovo zanimanje in obisk. Visoki Komisar se mu je zahvalil po pozdravi in si je ogledal prostore novinarske organizacije v pritličju, kjer so ga vsi prisotni sprejeli z velikim spoštovanjem.

Nato si je v spremstvu polkovnika Strade, načelnika prehranjevalnega urada „Preveda“ podrobno ogledal vse urade te važne organizacije, ki skrbi za porazdelitev živeža po vsej pokrajini. Visoki Komisar se je zanimal za delovanje posameznih oddelkov in je dal navodila za njegovo nadaljnje delovanje.

Sprejemi pri Visokem Komisarju

Visoki Komisar sprejema ob delavnikih, razen v sredo:

od 8. do 10. funkcionarje Visokega Komisarjata,

od 10. do 11. prvake in vodilno osebje nacionalne fašistične stranke ter režimskih organizacij,

od 11. do 12. zastopnike oblasti in občinstva.

V uradnih Visokega Komisarjata so sprejemi za občinstvo ob delavnikih dnevno od 10. do 12. ure.

Nakaznice za obleko in obutev bodo na točke

Za zagotovitev potreb vojske bo omejen civilni konzum, zagotovljene pa bodo dovoljne količine blaga

Rim, 9. okt. s. Kakor je bilo že objavljeno, se je v torek sestala korporacija za oblačila, da prouči položaj, ki je nastal na tem področju glede na zadnje blokiranje vsega oblačilnega blaga ter da doseže modalitete, kako naj bi se v bodoče urenila preskrba in potrošnja tega blaga. Zasedanje je vodil korporacijski minister Ricci.

Podpredsednik korporacije Parolari je obširno razložil razloge, ki so dovedli do teh ukrepov in obeležil glavna tehnična in gospodarska vprašanja, ki se tičejo oblačilne preskrbe prebivalstva. Ministrstvo za korporacije je pripravilo tudi načrt nove ureditve celotnega problema na osnovi sistema točk. Število točk varja glede na starost in spol potrošnikov. Izdanih bo pet vrst nakaznic, in sicer za moške nad 15 let starosti, za žene nad 15 let starosti, za deklice od 5. do 14. leta ter za otroke obeh spolov. Kar se tiče potrebščin za novorojenčke in otroke do enega leta, bodo izdani posebni boni za nakup blaga. Isto velja tudi za novorojenčke. Vsaka nakaznica bo opremljena s tremi kuponci za tri različne vrste blaga, ki bodo obeleženi z arabskimi števkami in individualno oblačilno blago ter obutev, z rimskimi številkami za hišno perilo in z abecednimi črkami pa za ostale vrste blaga, ki bodo še ob pravem času določene. Mnogoštevna blaga, ki si ga bo moglo nabaviti, bo odvisna od vrednosti v točkah, ki bo pripisana vsaki posamezni vrsti blaga. Načrt ukrepa določa tudi modalitete za razdelitev in uporabo nakaznic ter podrobnosti glede oskrbe trgovcev in zajednjem z oblačilnim blagom in obutvijo na debelo.

Nato je govoril minister za korporacije. Opozoril je na namen ukrepa, ki je postal neodločljiv. Poudaril, da so bili taki ukrepi izdani že v drugih tudi nevojskojnih se državah ter da spadajo logično v okvir splošnega vojnega gospodarstva. Bistveni namen novih ukrepov je, da se do skrajnosti omeji civilni konzum oblačil in obutev, tako da bo ostalo čim večjimi potrebščini na razpolago za vojsko. Glede na najvišje interese morajo preiti kategorije posameznikov v drugi red. Italijanski potrošniki pa bodo spoznali, kako skromne so prav za prav omejitve, ki jim bodo naložene.

V svojem govoru je nadalje izjavil, da bo vsak prekršek novih določb odločno kaznovan. Minister je opozoril, da so posamezne kategorije trgovcev pokazale popolno razumevanje in fašistično disciplino tudi v zvezi s tem ukrepi. Italijanski narod se mora pripraviti o nujni potrebi, da omeji svojo potrošnjo in da do skrajnosti izrabi svoje lastne domače zaloge.

Sledila je obširna diskuzija o načrtih pripravljenih ukrepov. Korporacija je soglasno pristala na načela, na katere se opirajo ukrepi in pri debati so bili podani pomembni predlogi, kako naj se v po-

drobnem uredi posamezna vprašanja. Nazadnje je bil sprejet naslednji sklep:

Korporacija za oblačila sprejema na znanje, da ukrep, ki ga je izdala vlada za ureditev potrošnje oblačil in obutev, odgovarja stvarnim zahtevam sedanjega časa, ker bo moglo je s tako strogo ureditvijo zagotoviti vsem potrošnikom v enakih meri blago, ki je na razpolago. Korporacija tudi priznava potrebo, da glede na potrebe oborožene sile do skrajnosti omeji civilni konzum tekstilnih izdelkov, drugih oblačilnih predmetov in obutev. Obenem potrjuje potrebo, da se življenje v vojni poenostavi in spravi v sklad z moško zahtevo, da je sleherni omejitve znosna, če se sprejme z vero v zmago in če se primerja z žrtvijo vojakov, ki se slavno bore na vseh frontah. Korporacija izraža željo:

1. da bi se izdali potrebni ukrepi, tako da bi se potek produkcije in razdeljevanja ne prekinil ali zaustavil in da bi se očevala tudi kvaliteta produkcije;
2. da bi se dobave blaga posameznim industrijem, trgovcem in obrtnikom, ki ga prodajajo dalje konzumentom, spravile v sklad z dosedanjim obsegom njihovega poslovanja;
3. da bi se dobave podjetij na debelo nadaljevale tako, da bi ne nastale motnje ne v produkciji, ne v preobliki;
4. da bi se omogočil čim večji konzum tipičnih produktov in kvalitativno zboljšanje izdelkov, tako da bi v rabi čimdalje trajale.

Nazadnje poziva vlado, da najstrožje ukrene, da se bodo stvarno izvajale vse odredbe, ki bodo urejale potrošnjo na področju oblačil in obutev.

Korporacija se bo prihodnje dni spet sestala in bo proučila definitivni tekst ukrepov, ki ji sedaj pripravljajo poseben korporacijski odbor. Korporacijski minister je med tem poskrbel s posebnimi naredbami, ki jih je izdal prefektom, da se bo uvedlo najstrožje nadzorstvo nad izvajanjem časne prenovitve preobliki oblačilnega blaga in obutev ter ostalih ukrepov, ki so bili izdani v tej zvezi. Prefekti so bili oblašeni, da v primeru slehernih prekrškov prizadetim trgovcem odvzamejo obrtne liste.

Sportni pregled

Nogometno prvenstvo Ostmarke

V nedeljo se je nadaljevalo nogometno prvenstvo Ostmarke, v katerem kakor znano, sodeluje razen dunajskih klubov še graški Sturm. Nedeljsko kolo je dalo nekaj presenetljivih rezultatov in velja v tej vrsti predvsem omeniti Admiro, ki je na svojem igrišču na Dunaju izgubila proti Gradčanom. Kakor pravijo poročila, so Sturmovci zaigrali zelo pogumno in po-

teno in premagali Admiro 2:1. Druga senzacija je bil poraz državnega prvaka. Wienna je odpravila Rapido z zelo visokim rezultatom 4:1. Ostale tekme so dale pričakovane izide: Austria:Floridsdorf AC 3:2, Wiener Sportklub:Postsport Wien 4:1 in Wacker:FC Wien 4:4.

Nemčija je preteklo nedeljo razen v Stockholm, o čemer smo že poročali, poslala svoje reprezentativno nogometno moštvo tudi v Helsinki. Nemci so porazili Fince z zelo visokim rezultatom 6:0.

V nekaj vrstah

Razen drugorazredne prvenstvene nogometne tekme med Mladiko in Mostami, o katerem žalostnem koncu smo že poročali, se je v nedeljo vršila tudi enakovrstna tekma med Korotanom in Vičem. Vičani niso imeli dovolj moči, da bi se mogli uspešno upreti svojemu močnejšemu nasprotniku. Odšli so poraženi 9:0.

Opera nam pripravlja Puccinijevo La Boheme

Vtisi s skušnje za to priljubljeno opero slavnega italijanskega skladatelja

Ljubljana, 10. oktobra.

Skušnja za »La Bohème«. Ze na hodniku pred odrom zajamejo dve človeka zvoiki Puccinijeve glasbe, te glasbe, čulovito zlate iz nešteti čustvenih vrelov in tokov, ki se prepletajo med seboj v tako sugestivne glasbene linije, da bi se jih skoraj upala roka v zraku dotakniti, tako žive in prijemljive so.

Kako poje in joka orkester pod taktirko dirigenta Nika Štritofa! Kakor da bi nojster razkrival posamezne utripajoče mislice trpečih src, ihtenja in pridrušene vzdihne otožne sladke ure sreče in smrtna drutenja posiljavajoče se duše.

Morda je tega kriv poseben čas — morda bogve kaj — da se nam zdi ta glasba (ki smo jo že tolikokrat slišali) naenkrat nova, zlahka...

Ali so nas res postala mehkejša ali sluh tanjši — ali smo se tolikanj postarali, da čutimo z večjim spoznanjem vse lepote, ki so v njej — ali pa je posegel štrifot globlje kot kdaj prej v kraljestvo glasbe in zdrnil s svojo taktirko doslej neznane, neodrešene skrivnosti, da so se razkrile očaranemu sluhu? Pri tej skušnji mi je bila že nešteto krat slišana Bohème novo, čudovito odkritje, nov dar in doživljaje, bolj kakor prvič.

Letos je bilo že napisano in zopet moramo reči, da je režiser tisti, ki odločilo premakne gledanje in razumevanje posamezne umetnine. Kakor slikar izbere svoje perspektivno stališče, s katerega za-ame umetnino, tako stoji tudi režiser na takem in takem stališču. Operna režija pomeni vselej nekako stilizacijo, ki je prilagodi zahtevam posameznih del, vendar pa so pri vsaki dane različne možnosti. Če po primerjamo s slikarjo in različnimi — izmi imamo prav isto tudi v teatru. In vendar so poleg teh še nešteti otenki, ki dajejo delom posebnost. Vzemimo samo stališče slikarjev kot sta bila Pieter Brueghel in Puviss de Chavannes, ki sta premaknila svoje gledanje na predmete s tal v višino in dobila tako iz skoraj ptičje perspektive širšo ploskev življenjskih kompleksov pred svoje oči. Širše sta zajela ob-

V Ribnici je v nedeljo gostovalo moštvo SK Velike Lašče. Nastopilo je proti domači SK Ribnici. Bila je to revančna tekma in so prvo Ribničani v Velikih Laščah izgubili s 5:1. Pa tudi na domačem igrišču niso bili večje sreče in so Laščani odhajali z zmago 7:2.

Nastop Darka Mavrsarja, znanega našega metalca kopja, v Firenci ni prinesel pričakovane rezultata. Kakor smo že omenili, je tekmovalje imelo namen po možnosti izboljšati italijanski državni rekord v metu kopja. Povabljeni so bili štirje tekmovalci, a so se odzvali samo Matteucci, Rossi in Mavsar. Najboljši rezultat je dosegel Matteucci 62.10 m, drugi je bil Rossi 59.20 m, tretji pa Mavsar 56.28 m.

V teniškem dvoboju med Madžarsko in Nemčijo za rimski pokal so zmagali Madžari. Kočno stanje točk je bilo 4:2. Omenimo naj le, da je Asboth premagal Henckela 4:6, 6:3, 6:3, 4:6, 6:2.

zorje, ki oklepa ljudska življenja in z vsiška sta dovela ljudi, Bogu in njegovem spoznanju in ocenjevanju ljudi bližja.

V koncepciji Debeveve režije se mi zdi to najznačilnejše. Šel je pot, ki jo je našel Murger v romanu, in ki jo je s se večjo umetno tenkostojnostjo povzel Puccini. Kajti, če bi naslikal svoje like v »Bohème« z zgolj realističnega zrelšča, bi jih podal tako, da bi povprečni gledalec videl, ne razumel in — obsojal. Tako pa je ustvarjal s pogledom z višje življenjske resnice in gledalec spozna, doume in »prošča. Ne! Več kaj to: blagruje! Blagruje uboge, pozabljene, a v svoji nesreči srečne, poštene, zlahke duše, ki nimajo drugega bogastva v življenju kot svojo neomajno vero v lepoto, ki je ne prodajo za skledo leče. Vztrajanje, zvestobi samemu sebi in lepoti — njim je dal Puccini zvokov in izraza, da trkajo na naša srca in vprašuje: kako je v nas?

Ali je kdo, ki ne doume naravnost po-šastne veličine duha v prostem Colnovem izrazu, ko se poslavja od plašča? Ali se ne odpirajo neznani svetovi tebi, filister, ko pripoveduje Mimi o svojih rožah, ki jih veze, ali pri Rudolfovem opisu življenja? Blagor mu, ki hodi gledat in poslušat in razume! Razume več kot samo zvok besede in njen prijemljivi pomen; blagor tistemu, ki čuti in razume kar je za njimi...

Ljubiti tudi v bedi lepoto življenja! Kakšno lekle je Musetta, ki zna izraziti v svoji pesmi vso polnost življenjskega občutja, ki jo navdaja ob pogledu na goreče svetilke na pariških ulicah. Tu spi čustvo, ki se vzdrani v Musetti v zadnjem dejanju.

Kakšni lokj čustev so posamezni značaji. Kako se sprostijo v igri verni veselju, kako se napno tejuje ob krutem spoznanju smrti!

In kaj je velika moč Puccinijeve umetnosti v tej operi? Močan etičen vpliv njegovega dela: kajti iz »gens medicres« (v smislu meščanskega gledanja na moralo) je ustvaril ljudi, s katerimi tudi najbolj zakrknjen filister doživlja njihovo usodo, se smeje in joka in — jih razume. Maša Sl.

Lepo jesensko vreme zelo koristno

Zdaj bo najbrže konec lepega jesenskega vremena — Z dosedanjim vremenom so bili kmetje zelo zadovoljni — Koruza še ni zrela

Ljubljana, 10. oktobra.

Z dosedanjim jesenskim vremenom smo bili lahko zadovoljni vsi, ne le kmetje. Več tednov je zlatilo sonce skoraj dan za dnem polja in vinograde. V Ljubljanski kotlini so bila jutra meglena in večkrat nam je megla skrivala sonce celo do opoldneva, a zato je bilo tem prijetnejše vreme popoldne.

Posebno zadovoljni smo bili lahko z lepim vremenom v tem mesecu. Oktobra je pri nas redko toliko lepih dni zaporedno. Dovolj je, če se spomnimo vremena lani v prvi polovici oktobra, ko smo imeli zaradi deževja tudi manjše poplave. Deževalo je teden dni. Prodanskim smo pa imeli v prvi polovici oktobra že prvi sneg, ki je napravil mnogo škodo na sadnem drevu in v vinogradih.

Letos je še posebno važno, da je ostala jesen del časa lepa ter topla, ker je večina pridelkov več ali manj zastala, tako da je letina v splošnem bolj pozna. To velja tudi za izrazite jesenske pridelke. Zelo potrebno je bilo tople vreme zlasti za koruzo. Podnebje za pridelovanje koruze v Ljubljanski pokrajini ni idealno. Koruza bolje uspeva v pokrajinah z bolj suhim in toplejšim podnebjem. V Ljubljanski pokrajini zgodnji jesenski hlad, pogosto deževje in megla zavlečejo zorenje ter rast koruze. Temu je treba tudi v veliki meri pripisovati zakaj pri nas niso doslej pridelovali več koruze. Mnogi kmetje so prejšnje čase pridelovali koruzo le za živinsko krmo to se pravi, da so jo počeli zvelin. Tedaj ni bilo važno, ali je bilo vreme iseni ugodno ali ne ter kmetov ni skrbelo, če bo koruza dozorela.

Letos so marsikje začeli pridelovati koruzo, kjer je dotlej niso za prehrano. Nekateri ki niso imeli izkušenj so mislili, da je pridelovanje koruze bolj preprosto ter niso posvetili posebne skrbi obdelovanju, pa tudi ne izbiri njive. Zato so sejali ali sadili koruzo na senčnih legah, okopali so jo površno in je pri okopavanju niso primerno zredčili števili pa je tudi niso osipavali. Razumljivo je, da niso zadovoljni z uspehi. Mnogo rastlin je ostalo brez latovja rastline so ostale slabotne, slabo razvite in so še vedno zelene. Koruza pri pridelovalcih, ki so obdelovali boljše, je seveda tepla. Tako lahko rečemo, da so precej lepo koruzo pridelali Barjani in kmetje v Rožnogajski dolini ter v okolici Dobrava. Nekoliko manj so zadovoljni s pridelkom na Dolenjskem.

Zadnje tedne je koruza hitro zorela, vendar še ni zrela na mnogih njivah čeprav so jo tu in tam že potrgali. Če bi bilo vreme bolj neugodno, bi najbrž marsikje v Ljubljanski pokrajini koruzo sploh ne dozorila. Zdaj je še potrebno vsaj teden dni toplejšega vremena. Kakšno vreme pa pri prihodnje tedne, je težko napovedovati. Zdi se vsaj, da je konec lepe jeseni. Vče-

raj je začel barometer upadati in čez noč je nastopilo izrazito južno vreme, ki nam bo najbrž prineslo kmalu dež. Izkušeni pridelovalci koruze v ljubljanski okolici so porazili rastlinam vrhove in liste, tako da ima sonce lažji pristop do latovja in da je zaustavljena nadaljnja rast. Upanje je vse-kakor, da bo vsaj večina koruze dobro dozorela.

Kmetom je dosedanje lepo vreme koristilo v splošnem. Lepo je zorela pozna ajda, naglo sta rasli repa in pesa in zadovoljni so tudi s pridelkom poznega zelja. O suši, ki bi škodovala kateremu koli pridelku, ne moremo govoriti. Povsem so bili lahko zadovoljni tudi vinogradniki in pričakovati smemo, da bo letošnji pridelek vina mnogo boljši od lanskega saj je bilo vreme sončno, ko je bilo najbolj potrebno. — Kmetje so se zadnje tedne lahko tem bolj pripravili na zimo. Dobro so se založili s streljo. Orali in sejali so v lepem vremenom in marsikje je ozimina že skoraj prevelika, in je nevarnost, da bo pategla. Ko je bila pokosena otava, so travniki zopet lepo ozeleneli in nekateri kmetje so kosili tretjo travo, ki jo v ljubljanski okolici imenujejo unuka.

Včeraj se je še zdelo, da bo vreme ostalo nekaj časa lepo, ker je bilo zjutraj občutno hladno in je pihala burja. Najnižja temperatura je znašala včeraj 3.4°, tako da slane še ni bilo. Popoldne se je zelo ogrelo, tako da je znašala najvišja temperatura 21°. Najvišja temperatura v tem mesecu doslej je bila 4.°, ko je znašala 23.6°.

Lani je zavelod prvi sneg v nižinah 27. oktobra. Ker listje pri mnogem drevu ni odpadlo, je sneg napravil precej škodo v parkih in gozdovih. Zelo hladno je bilo lani 21. oktobra, ko je znašala minimalna temperatura na letališču že — 2°. Prva slana je pa bila lani 18. oktobra, a je napravila škodo le na cvetju. V splošnem je bila lanska jesen mnogo bolj neugodna kakor letošnja, zato moramo biti zadovoljni, čeduti posledje ne bo več tolih, sončnih dni.

ŠAH

Šahovski turnir za prvenstvo Hrvatske. V nedeljo so v Zagrebu pod pokroviteljstvom maršala Kvaternika otvorili prvi šahovski prvenstveni turnir, ki ga pod vodstvom komisarja za šah prireja Hrvatski šahovski klub. Razpisanih je 9 nagrad, za katere se bo borilo 18 igralcev, ki jih je k sodelovanju povabil komisar za šah. Sodelujejo naslednji znani igralci: dr. Astaloš, Besch, Cvek, dr. Drezga, dr. Dumič, Filipčič B. in Filipčič M., Fretze, Gjurgjan, Horvat, inž. Jerman, Knežević, Lončarič, Mikulčič, Ostović, Ostrek, Petek, inž. Tekavčič in Vuković. Posamezna kola bodo igrala samo ob sobotah popoldne in v nedeljah dopoldne in bo zaradi tega in zaradi velikega števila sodelujočih turnir končan bržkone šele konec zime.

Beležnica

KOLENDAR

Danec: 10. oktobra: Franc Borgia
DANAŠNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Smej se bajzžo (samo ob 16. uri)
Kino Union: Dekle iz Portici
Velesesijem
Razstava slik Franca Pavlovca v galeriji Obersnel na Gosposvetški cesti
Razstava »Ladec« v Jakopičevem paviljonu Ljubljanski kvartet: koncert ob 19.30 v veliki Filharmonični dvorani
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 1, in Nada Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Sindikalne organizacije

Ljubljana, 10. oktobra. Lokalne sindikalne organizacije, ki so imele pretežno politični značaj, postopno prehajajo v italijansko sindikalno organizacijo korporacijskega značaja. Bivša Delavska zbornica se je spremenila v pokrajinsko Delavsko zvezo. Njenega predsednika je imenoval Visoki Komisar. V vodstvu zveze so predstavniki vseh obstoječih pokrajinskih sindikatov. S pomočjo nacionalnega svetnika Vagliana, strokovnjaka, ki ga je v ta namen določil Visoki Komisar, se polagoma ustanavljajo 4 sekcije zveze in sicer za industrijske delavce, trgovske nameščenice, kreditne in zavarovalne nameščenice ter poljske delavce, z odgovarjajočimi pokrajinskimi kategorijskimi sindikati, tako da bodo imeli delavci v Ljubljanski pokrajini, čeprav bodo ostali organizirani v eni sami zvezi, kmalu svoje sindikalne organizacije, ki bodo povsem vzporedne z onimi v ostali kraljevini, pri čemer pa se bodo prilagodile krajevnim prilikam.

Vse to delo je bilo opravljeno v kratkem času, sporazumoma in ob popolnem sodelovanju krajevnih, sindikalnih prvakov. Obenem je bil ustanovljen skupen pokrajinski urad za posredovanje dela z enakimi nalogami, kakor jih imajo taki uradi v ostali pokrajini. Njegovemu odboru načeljuje zvezni podtajnik. Za koordinacijo organizacijskega in sindikalnega dela bo skrbel poseben delovni inšpektorat, ki se ustanovi in je bil ustanovljen pri Visokem Komisarjatu. Posebni strokovnjaki posameznih sindikalnih konfederacij pa bodo uravnavali na pravilen način delovanje lokalnih vodstev.

Preosnova srbske vlade

Beograd, 9. oktobra. Na predlog ministrskega predsednika generala Milana Nedića in v sporazumu z vojaškim poveljnikom v Srbiji je bila preosnovana srbska vlada. V nji so zdaj: Ministrski predsednik general Milan Nedić, notranji minister Milan Acimović, finančni minister Dušan Leticia, zunanji minister Ognjen Kuzmanović, prosvetni minister Velibor Jonić, minister za pošte in brzojav Josip Kostić, minister narodnega gospodarstva Mihajlo Olčan, minister za kmetijstvo in prehrano dr. Miloje Radosavljević, pravosodni minister Cedomir Marjanović, minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Jovan Mišić, prometni minister Gjura Đokić. Posle ministrstva javnih del je prevzelo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje.

30 komunistov ustreljenih

Iz Beograda poročajo, da je preki sod v Čupriji v ponedeljek, 29. septembra, obsodil na smrt 30 komunistov, članov komunistične družbe, ki je zakrivila več sabotažnih in drugih kaznivih dejanj. Smrtna obsodba je bila takoj izvršena. Člana družbe Čiro Kolarović iz Belice in Miloje Stamenković iz Vukomanovića sta bila obsodjena na smrt in ustreljena, ker sta pripadala komunistični družbi v Jagodini.

Četrta nagrada I. N. A.

za obiskovalce velesesija
V paviljonu I. N. A. (Narodnega zavoda za zavarovanje) na velesesiju je bilo ob navzočnosti predstavnikov tukajšnje kvesture četrto žbanje za eno izmed desetih nagrad, ki jih je obiskovalcem velesesija namenil omenjeni zavod. Izbraban je bil kontrolni listek št. 3727 z imenom Silva Romer, Ljubljana, Lopi pot 14. Omenjena gospa naj se izvoli javiti v urad zavoda, da sprejme nagrado.

Žrtev brezobzirnega šoferja

V nedeljo zvečer se je pripetila na cesti pri Ptujju težka prometna nesreča, katere žrtev je postal mariborski tovarnar pohišta Ervin Zelenka. V Sv. Mariji pri Tezni so potem orožniki aretirali brezobzirnega šoferja Rudolfa Greinerja. Moč je zakrivila istega dne še en težak prometni prestopke. Prva nesreča se je pripetila v nedeljo ob 8. zvečer blizu gostilne Brus pri Sv. Miklavžu. Malo je manjkalo, da Greiner ni povozil kolezarja Krautvalda od Sv. Miklavža. Komaj 200 m od kraja, kjer se je pripetila ta nesreča, je zavrejal Greiner na vso moč v drevo ob cesti. Kolesar, ki je to videl, se je pogljal za njim in ga pozval na odgovor. Greiner je pa pograbil železno ročico in hotel udariti z njo Krautvalda. Kolesar je pa zbežal in pustil kolo na cesti. Šofer je kolo položil na svoj avto in se odpravil naprej.

Kmalu potem se je pripetila na Ptujski cesti usodna nesreča. Greiner je zavozil po nesreči v ograjo in jo porušil. Za svojo žrtev se sploh ni zmenil. Na tovrnem avtomobilu so se poznali sledovi krvi. Tovarar Zelenka je zadobil težke telesne poškodbe in je pozneje v bolnici umrl. Brezobzirnega šoferja so ovadili sodišču.

Železniška nesreča na švedskem

Stockholm, 10. okt. s. V predoru pri Saltsjöeju sta trčila potniški vlak iz Stockholma in neki tovorni vlak. Nekaj ljudi je bilo ranjenih. Ečevalna dela so bila otežena, ker se je nesreča pripetila v temnem, pol km dolgem predoru.

Tekmovanje za kravji zvonec

Zanimivi podatki o delu za izboljšanje dolenske živinoreje - O kravi „rekorderki“ in najagilnejšem „močtvu“ rejcev v ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 10. oktobra. Časi so taki, da pozorno spremljamo vse, kar je v zvezi z našo živinorejo. Prej je bilo to zanimanje omejeno le na ožji krog prizadetih, kvečjemu se gospodarstvenikov in statističarjev ter se je konzument v obliki vsakovrstne ponudbe le redko vprašal, kje se govedina jemlje, koliko jo je na razpolago, kakšni so pogoji za rejo živine pri nas, koliko mleka pridelamo. Statistike, ki so jih ob koncu leta objavljala večja mesta, glede količin proizvedenih živil tovrstne, smo prebirali z zanimanjem, ki ga splošno zbude visoka števila. Toda prave predstave o odnosu konzumentov in količin do prirodnih možnosti in pr. v Ljubljani in njenem zaledju je imel le malo kje.

Živinoreja prinaša največ dohodkov

V zvezi z nujno in upravičeno dolžnostjo discipliniranja konzumenta ter glede na nove politične razmere, ki so ustvarile ljubljansko pokrajino, pa je zanimanje za ta vprašanja zelo naraslo tudi med najširšimi ljudskimi plastmi. Končno seveda ni brez pomena dejstvo, da donosa živinoreja danes našemu kmetijstvu največje dohodka. Manjši oskrbovalni teritorij in regulirani konzument nam sedaj tudi omogočata bolj otpljive predstave o njunem odnosu.

Ko je pred meseci postalo aktualno vprašanje racioniranja konzuma govejega mesa, je Prevod zbral podatke o stanju živinoreje v ljubljanski pokrajini. Izkazalo se je, kakor smo že takrat poročali, da je v ljubljanski pokrajini maloše 100.000 glav raznovrstne živine. Govejo živino redi skoraj 29.000 kmetijskih gospodarstev in prideluje povprečno 3,4 glave na posameznika. Če pa upoštevamo vsa kmetijska gospodarstva, ki jih je skoraj 37.000, pa se ta povpreček zniža na 2,7 glave. V odnosu do kmetijske obdelane zemlje je največ goveje živine v ljubljanskem in novomeškem okraju, ki oba visoko presegata povpreček cele pokrajine. Pod povprečjem je število goveje živine v črnemljuškem, logaškem in kočevskem okraju. Slednja dva ne dosežeta niti polovice stanja v ljubljanski okolici.

V dveh mesecih je Prevod kupil 908.000 kg živine

Glede količin mesa, ki bodo na razpolago za konzum, so tedaj strokovnjaki ugotavljali, da bo mogoč kmet v ljubljanski pokrajini ob normalnem vsakoletnem prirastu zaklati na leto približno 20 odst. živine. Okroglo bi to znašalo 6 milijonov kg mesa na leto ali pol milijuna kg na mesec. Prvi podatki Prevoda o dogovoru živine za zakol za mesec avgust in september kažejo sicer, da se je realiziral nekoliko manjši odstotek (približno 18 odst.), kar pa gre verjetno na račun začetka in pa dejstva, da je v teh mesecih dovolj krme na razpolago. Največ živine je Prevod kupil v Trebnjem 108.600 kg, v Stični 87.100 kg, v Kočevju 86.900 kg, v Novem mestu 82.100 kg, in v Ljubljani 81.800 kg; na Vrhniki 67.600 kg, v Čerknici 58.800 kg, v Ložu-Grahem 56.200 kg, v Ribnici 50.100 kg, v Metliki 48.000 kg, v Črnomlju 47.700 kg, v Žužemberku 43.000 kg, v Logatcu 31.000 kg, v Grosupljah 25.000 kg, v Mokronogu 18.700 kilogramov in v Velikih Laščah 16.200 kg. Skupno je bilo kupljenih 908.000 kg živine.

Zvonec naj pomaga h kakovosti nemu napredku

Stremljenje, da se številčno stanje živine dvigne do najvišje možnosti, ki jo dopušča razpoložljiva krma, je očitno velika pomena. Nič manj pa tudi ni važno delo za kakovostno izboljšanje živine. V tem pogledu je pomembna zlasti sposobnost živine za delo, rastnost, mlečnost, zdravje in odpornost. Zasluzne za uspehe v tej smeri so živinorejske selekcijske zadruge, ki so združene v Dolenjski selekcijski zvezi. Poročila podana na obnem zboru te zveze so zelo zgovorna in zanimiva.

Selekcija je odbiranje kakovostno boljših živali za plemo. To so rodovniške živali, ki so podvržene strogi kontroli glede vseh sposobnosti: predvsem morajo za druge voditi rodovniške knjige in zapisovati proizvodnjo mleka. To delo, ki je izredno važno za kakovostni napredok vsega živinorejskega okoliša, v katerem posamezna živinorejska selekcijska zadruga deluje, je seveda poleg drugih poslov precej obsežno in naporno. Da bi izpodbudila svoje članice k čim večji pripravljenosti, je Dolenjska selekcijska zveza prišla na posrečeno misel. Po vzoru drugih priljubljenih tekmovalnih je za najbolj delovno enotico razpisala poseben prehodni »pokal«. Darovala je v ta namen lep kravji zvonec in določila, da bo postal dokončna last tiste, ki si ga pribori v treh zaporednih letih. »Zvezni zvonec«, ki naj kot častno darilo predvsem priča o sposobnosti in marljivosti zmagovalcev, je bil doslej podeljen že petkrat. Edino druga v Dobropolju si ga je priborila dvakrat, medtem ko so si ga po enkrat priborile zadruge na Vrhniki, v Velikih Laščah in Starem trgu.

Dolenjska selekcijska zveza kontrolira 2813 rodovniških krav

V Dolenjski selekcijski zvezi je v članjenih 32 živinorejskih organizacijah 1700 članov redi 2813 rodovniških živali. Te organizacije dajo letno naši dolenjski živinoreji okoli 180 mladih plemenskih bikov, ki plemenitijo in osvežujejo kri oplojenih krav. Zadruge, ki same redi 66 plemenskih bikov, dovoljujejo v svojem okrožju uporabo bikov tudi za oplemenjenje nerodovniških krav. V preteklem letu so ti bili oplojeni povprečno po 114 krav in je bilo med njimi 40 odstotkov nerodovniških.

Glede mlečnosti naših krav cenijo strokovnjaki, da v povprečju ni večja kakor 1200 l mleka letno. Je to razmeroma zelo nizka številka in s stalnimi, vzajemnimi napori bi bilo mogoče dvigniti povprečje celo za 80 do 100 odstotkov. Kaj bi to pomenilo pri današnji vsestranski uporabi mleka za živinorejo in za konzumenta, se zavedamo v polni meri menda šele v zadnjem času, ko tudi po Dolenjskem raste spoznanje, kakšne možnosti se odpirajo, ko je odpadla napredna konkurenca Gorenjske. Saj sama Ljubljana konsumira 27.200 l mleka dnevno ali skoraj 10 milijonov litrov letno. Ta količina pa bi se s primerno organizacijo dala še pomembno zvišati, ne glede na možnost koristne in rentabilne uporabe za svrhe industrije mlečne predelave.

Krava, ki daje 5191 litrov mleka na leto

Da je mogoče dvigniti proizvodnjo mleka z vztrajno selekcijo, pravilnim krmljenjem in rejo dokazujejo številke, ki jih je zbrala Dolenjska selekcijska zveza. Kontrola mlade rodovniške h krav, raztegnjena čez dobo pet let, je ugotovila povprečno letno 2283 litrov mleka na kravo. Najvišja močila pa je znašala 3968 litrov. V zadnjih treh letih je bilo letno povprečje 2115 litrov, najvišja triletna močila pa je znašala 3892 litrov. V l. 1940. je 950 kontroliranih rodovniških krav dalo povprečno 2207 litrov mleka na leto. 86 odst. teh krav je dalo 1500 do 2500 litrov mleka. Rekord pa je dosegla krava nekega rejca iz Starega trga, ki je dala 5191 litrov mleka na leto ali 14,2 litra na dan! Pri današnji ceni mleka bi to pomenilo okroglo 8300 lir na leto! Vsekakor zelo dragocen rekord.

O zdravju, odpornosti in rodnosti

Delo zveze je usmerjeno tudi k preskovanju in kontroli zdravja in odpornosti rodovniške živine. Opravlja ga poseben društveni živnozdravnik. Njegove ugotovitve so izredno razveseljevale številne za jetiko bolnih živali znaša komaj 0,50 do 1 odstotka. Važno je, da je bila pri tem preiskana tudi vsa nerodovniška živina članov, kar priča, da je dolenjska pasma izredno odporna proti bolezenskim nevarnostim.

Janez Jalen: Trop brez zvoncev

Nova slovenska knjiga, ki je pravkar izšla

Ljubljana, 10. oktobra. Pretekli teden se je pojavila na našem knjižnem trgu nova slovenska knjiga. V lični zunanji opremljeni, ki je delo J. Beraneka, je v okviru Slovenske knjižnice kot prvi zvezek prvega letnika izšla lovsko-planšarska povest znanega slovenskega pripovednika Janeza Jale: Trop brez zvoncev. Knjiga, ki obsega 240 strani in jo je z risbami opremlil slikar E. Sajovic, je tiskala Ljudska tiskarna. Cena ji je 5 lir.

Jalen je slovenski javnosti znan po svojih delih, ki jih je objavjal zlasti v Mladiki, družinskem mesečniku, izhajajočem v Celju, in v katoliški literarni reviji Dom in svet. V teku svojega pedesetletnega življenja je objavil že vrsto dram, povesti in novel, ki vsa nosijo pečat treh dejstev iz njegovega življenja: je sin preprostega delovnega človeka, roditelj je v najlepšem planinskem predelu slovenske domovine v bolnijskem kotu, za življenjski poklic si je izbral duševništvo.

Osebe njegovih povesti so večinoma najbližji, preprosti ljudje, ki ne gibljejo svetov in ki ne iščejo drugačnih rešnic, kakor so tiste, ki so priznane doma in v soseski. Življenje jih ne postavlja v položaje v katerih bi se njih duševno ravno-

tudi vsa nerodovniška živina članov, kar priča, da je dolenjska pasma izredno odporna proti bolezenskim nevarnostim.

Padajo pa pritožbe glede neplodnosti. Med rodovniškimi kravami jih je le 80 odstotkov povrglo ter bo treba stasoma tudi temu vprašanju posvetiti vso pozornost. Mnogokrat je vzrok jalovosti slaba krma in premajhne možnosti za pašo, deloma pa tudi preobremenjenost plemenjakov.

Sposobnost dolenjske pasme za rast so skušali ugotoviti na osnovi teže mladih plemenskih bikov, ki so jih v starosti 14 do 17 mesecev tehtali na sejmih. Ta zased je pokazal dnevni prirast 87 dkg. Seveda gre pri tem za res izbrano živino in ne moremo torej sklepati, da je to občeveljavna povprečje. Na vsak način pa je tehten dokaz, kaj in koliko je mogoče doseči.

Da je dolenjska živina tudi uporabna delovna moč, se je kaj lahko prepričati. Saj jo Dolenjci vpregajo za vožnjo in tudi mnoga težka dela.

To je v glavnem delo važne gospodarske organizacije Dolenjske selekcijske zveze. Koliko truda in napora zahteva, vedo le agili sodelavci. Zeleti bi pa bilo v interesu njenih članov in v interesu nas vseh, da bi čim uspešneje posegala tudi v bodoče v kakovostno izboljšanje živinoreje na Dolenjskem.

vešje razklopo in jih tako pristilo, da ga priznajo v tvornostjo svojih sil. V Jalo-vih povestih ni napetih dramatičnih prizorov, iz njih veje mehkonko občutje, lirika. Njegova beseda nas pritegne, toda nas ne zagrabi, da bi nehoti podložili rast, zmago ali propast njegovih oseb.

Za okvir in prizorišče mu služi narava v svojem najmočnejšem izrazu: planinski svet s svojo nedoumljivo lepoto in skladnostjo ter grozoto in razbitostjo obnem. Jalen je globoko prodrl v skrivnosti tega sveta. Kdor planine vsaj malce pozna, kogar privlačujejo, bo sledil z zanimanjem njegovim opisom, ki očitujejo velik besedni zaklad.

Končno je Jalen katoliški duhovnik, ki mu tudi njegovo literarno delo usmerja njegovi verski nazori in pogledi na svet. »Trop brez zvoncev« je lovsko-planšarska povest s preprosto ljubzensko zgodbo. Zapriseženi lovec Peter Hribar niha med dvema planšaricama, dokler mu prave ne odloči njegova službena poštenost. K temu pripomorejo tudi mnoge druge osebe, vsaka na svoj način.

Nedvomno bo knjiga našla med ljudskimi plastrni obilo čitateljev in čitatelek, katerih vsak bo našel v njej zase primerno pozitivno vrednoto.

Novi predpisi o racioniranju živil

Prehranjevalni zavod za ljubljansko pokrajino je po naročilu Visokega komisarijata izenačil tukajšnje predpise o racioniranju živilih s predpisi, ki veljajo v Kraljevini. Zato bodo od 1. novembra dalje obstojale naslednje posebne živilake nazkaznice:

Navadna — na belo-rumenem ozadju — za vse prebivalce in veljavna za nakup: dnevno 200 gramov kruha ali 170 gramov krušne moke ali 300 gramov koruzne moke; mesečno: 1 kg riža, 1 kg testenin, 400 gramov hranihlinih maščob (mast, slanina, olje, maslo), 500 gramov sladkorja, 150 gramov enotnega mila.

Posebna — na rdečem ozadju — za ročne delavce težake (služilci, delavci, slugi itd.), veljavna za nakup: dnevno: 300 gramov kruha ali 255 gramov krušne moke ali 450 gramov koruzne moke; mesečno: 1 kg riža, 1 kg testenin 400 gramov hranihlinih maščob (mast, slanina, olje, maslo), 500 gramov sladkorja, 150 gramov enotnega mila.

Posebna — na zelenem ozadju — za težke delavce, veljavna za nakup: dnevno: 400 gramov kruha ali 340 gramov krušne moke ali 600 gramov koruzne moke; mesečno: 1 kg 300 g riža 1 kg 300 g testenin (dodatni delež je vstet), 400 gramov hranihlinih maščob (mast, olje, maslo), 500 gramov sladkorja, 150 gramov enotnega mila.

Krušna moka se sme nadomestiti s koruzno in obratno, kadar dovoljujejo razpoložljive količine. Dne 16. t. m. preneha veljati izredna olajšava, v smislu katere bogataš, ki mu tisoč mark za pouk ne pomeni mnogo.

Sporočil je uglednemu gospodu Piepenbrinku, da sprejema njegov predlog.

Igra se je razvijala. Pismo za pismom je romalo sem in tja in Rethel je opazil že po 10 potezah, da je neznan učence izredno nadarjen. Sicer je vedno rabil za premišljevanje precej časa; vsakokrat je trajalo nekaj dni, da je prišlo pismo, v katerem je povedal svojo potezo. Toda pri šahistih to nič ne pomeni.

Položaj na deski se za Rethela v nadaljnjem ni razvil zelo rožnato in sčasoma je postal nevaren. Rethel sam je celo v začetku gledal na nasprotnika, ki ga je podcenjeval, igral zelo površno. Vedno bolj se je moral čuditi elegantnim, ostro zasnovanim kombinacijam in potezam, premišljenim že vnaprej.

Po štirih tednih se je končno zgodilo, s čemer Rethel ob prejemu pisma ni niti sanjal: V divji končnici na noč je bil matiran. Kot postenjak je odposlal 3.000 mark. Bil je osramočen in ves divji. Takoj je izbral Piepenbrinka na revanšo pod istimi pogoji. Po nekaj dneh obotavljanja je ta pristal in Rethel je takrat dosegel vsaj — remis, ki ga je stal 2.000 mark.

Nekaj tednov kasneje je zboroval šahovski kongres. V ožjem krogu je Rethel predaval o novem moju, ki ga je odkril in o katerem je menil, da je pozvan doseči najvišje šahovske časti.

Komaj je imenoval ime Piepenbrink, je šahovski svetovni mojster Hieronymus Ca-

so nestalni gostje lahko dva dni dobivali kruh pri gostinskih obratih, čeprav niso imeli živ. nakaznice.

Ker se je na ta način dosegla enotnost v predpisih o potrošnji racioniranih živil, ne bo mogoč odslej nihče dobiti v gostinskih obratih kruha ali juhe z rižem oziroma testeninami, ne da bi izročil odrezke za dotični dan. Opozorjamo, da odrezki, ki so po datumu starejši, niso veljavni, je pa mogoče uporabiti odrezke, ki veljajo za naslednje dni. Seveda smejo gostinski obrati odzemaati tudi odrezke državljanov, ki prihajajo iz ostalih pokrajin Kraljevine.

Prehranjevalni zavod na to posebej opozarja gostinske obrate, kajti občinam je bilo najstrožje zapovedano, da izdajo bone za mesec november le na podlagi števila odrezkov, nabranih v prejšnjem mesecu. Da se onemogoči in sploh zatire vsaka zloraba ali prevara s strani imetnikov živilskih nakaznic morajo v primeru, če se preselijo v drugo občino, v 15 dneh po prihodu izročiti svojo živilsko nakaznico tamkajšnjemu občinskemu uradu, ki jo mora takoj poslati občini, kjer je bila nakaznica izdana. Istočasno mu občina, v katero se je preselil, izda namesto odvzete novo živilsko nakaznico.

Oni, ki so stalno na hran v gostinskih obratih, so dolžni sporočiti občini, preden prejmejo živilsko nakaznico, občine pa jim jo morajo izdati brez odrezkov za maščobe, ki jih odzemaajo in si to zabeležijo. Končno opozorjamo, da je oenovana posebna skupina revizorjev, ki imajo nalogo, da zatro sleherni prestop, in bodo oni, ki bi se prokrčili proti veljavnim odredbam, kaznovani po zakonu.

Šahovski čudež

Znameniti šahovski mojster Ignac Rethel je prejel nekoč iz nekega univerzitetnega mesta pismo z naslednjo vsebino:

»Visoko spoštovani mojster! Sem šele začetnik v umetnosti kraljevske igre. Kljub temu menim, da sem odkril v sebi velike sposobnosti za njo. Le nasprotniki mi manjkajo. S komurkoli sem doslej tu igral, sam vse premagal. Svojo nadarjenost bi rad preizkusil z ostrijšimi dokazi in vam predlagam, da odigrate z menoj partijo na daljavo.

V ta namen vam predlagam naslednje pogoje: Če izgubim, vam plačam 1.000 mark. Če zmagam, mi plačate vi 3.000. Pri remiju mi plačate samo 2.000. Ta razlika v riziku seveda še daleč ne odgovarja najljubši obojestranski igralniški sposobnostim. V resnici nimam proti vam nobenih izgledov. Hočem vam pa s svojim predlogom, ker nisem brez premočenja, dokazati, da mi je do resne igre in da se odem z vami šahiti Partijo smatram tako rekoč kot pouk in sem pripravljen zanj tudi plačati.

Upam, da boste sporazumni s mojim predlogom in pričakujem v tem primeru z zanimanjem vašo tozadevno izjavo.

Felix Piepenbrink.

L'azione di un aerosilurante italiano su una unità da guerra britannica — Italljanski zračni torpedo se pripravlja na napad na angleško vojno ladjo

R. Alessi: Katarina Medičejska

Odlična predstava grandiozne drame, ki daje človeku mnogo misliti in marsikaj razumeti

Ljubljana, 10. oktobra.

Večina etikov zahteva od ljudi, čeprav so si še tako različni, vedno istih moralnih načel in istega načina izživljanja. Kakor pa jastrebi in grlica, tiger in ovca ne morejo živeti enako, so filozofi že od Aristotela dalje razločevali tri stopnje etike. K prvi stopnji spada večina, ki se daje voditi po naravnih instinktih, skrbli le za lastno ugodje, upošteva bližnjika le v kolikor mu je koristen in išče sreče v topli sebičnosti. K drugi stopnji spadajo ljudje visoke srčne kulture, obzirni, požrtvovalni, usmiljeni, sočutni, ki nahajajo polno zadovoljstva le, če morejo dobrote izkazovati drugim. Tretji, »najboljši« — grški aristot, pa so — tirani, voditelji človeštva, vzvišeni nad vse zakone in dajejo sami postave, znajo človeštvo vsiliti svoje misli, svoje volje. To so osvobodilci in stvaritelji držav, Imperijev, geniji politike, misli, umetnosti, velikani uspehov in čisto tudi — veliki zločinci.

K tem »najboljšim« je spadala Katarina Medičejska (1519—1589), hči vojvode Lorenza urbanskega, žena franc. kralja Henrika II., mati franc. kraljev Franca II., Karla IX. in Henrika III., za časa mladostnosti Karla IX. pa sama absolutna kraljica.

In bila je sorodnica papežev! Njeno ime ima v zgodovini grozen sloves, saj je izvajala strašne pokolje v jermeski noči v Parizu in nato moritve po skoro vsi Franciji, grozodejstva, ki so ugonobila okoli sto tisoč mož, žen in otrok. Pristna Italijanka renesance je imela visoko literarno in umetniško omiko ter je bila katoličanka, ki je verovala v prorokovanja astrologov (zvezdoslovcev) in uganjanja čarovnic. Etičnih pomislekov ni poznala in kot učenka Macchiavellijevih naukov za vladarje je iskala in delala samo to, kar je bilo koristno njeni moči in dinastiji. Moralno — ali nemo-ralno, vse ji je bilo prav, ako je le dvigalo njen vpliv. Bila je brez resnične vere in brez političnih načel, se vezala danes s katolik, jutri s protestanti, sklepala in lomila prijateljstva in zveze, izdajala vsakogar, aleparila sinove in sorodnike ter imela en sam cilj: lastno neomejeno oblast za vsako ceno.

To veliko in strašno ženo in njeno dobo na pariškem kralj. dvoru nam je italijanski dramatik Rino Alessi pokazal v svoji tridejanski drami plastično, učinkovito in psihološki jasno, hkratu pa na način, ki daje historično resničnost, dasi literarno spretno prirejenim dogodkom in miselnosti ter stremjenjem Katarine z astrologov hujškanjem in njunimi somišljeniki vred nekako poveljevalno ideološko tentenčnost. Tajiti res ni mogoče, da je Katarina Medičejska velika renesančna žena, duhovita in še bolj prebrisana politikarka ter mogočna državica, ki imponira ne le poetu. Njena ideologija je bila zmagovita, čeprav le za kratko dobo. Kajti tudi na nji se je izpolnila Goethejeva beseda: »Vsaka krivda se maščuje na zemlji.«

V čas najbolj fanatičnih verskih bojev med katoliki in protestanti (kalvinci), v dobo treh državljanskih vojn med Franci, hujškanj španskega kralja Filipa II., najkrvoločnejšega zatiralca verske tole-

rance, in pa zelo uplivnega Vatikana, v čas strahot na Nizozemskem pod rabljanjem pošastnega Aobe nas postavlja Alessieva drama, da dokaže zmagovitost načel Macchiavellija in gesla: »Namen posveča vsako sredstvo!«

Katarina zna zmesetari lastni hčeri Izabelo in Margareto za svoje politične cilje, vzdrževati nasprotstva med svojima sinoma, kraljicem Karlom in princem Henrikom, da more vladati sama, zna žrtvovati admirala Colignyja, svojega najmodrejšega namestnika in poveljnika, samo da obvelja njena volja, vohuni, splet-kari, laže in končno izroči smrti na tisoče bivših svojih najzvestejših državljanov, samo da se iznova prikupi papežu in Filipu II. Dramatik je dal Katarini občutiti pač trenutek, ko jo grize vest in zavest, da ji sodba zgodovine zločinov nikoli ne odpusti. Žal, da ne moremo gledati še dragične katarze!

Zgodovina pa je zabeležila, da je bil končni polom Katarininega življenja strasen: krajevska hiša Valois je naglo in kruto plačala njene zločine. Karla II. je kmalu po jermeski noči začel hirati, spati ni mogel več, a če je zadržani, se je prebujal, zroč vedno iznova vse groze šent-jermeske poročne noči in kakor besne pošasti naskakuječe slike pomorjenih hugenotov. Kričal je na pomoč, sluga so ga nosili h klečalu, da je molil, a prividil so ga izmučili. Oglušil je in oslepel ter umrl s Kristovo podobno v rokah. Zopet je bila Katarina absolutna kraljica, dokler se ni vrnil Henrik III. s Poljskega, kjer je kratko kraljeval.

A tudi Henrika III. je zadela osveta. Svak Henrik Navarski in drugi sorodniki so izzvali novo državljansko vojno, protestante (hugenote) so se iznova dvignili, kralj je moral dvakrat bežati iz Pariza, a končno ga je zarotnik zabel. Na smrtni postelji je imenoval protestanta svaka Henrika IV. Navarskega za svojega naslednika. Tako so izumrli Valois in prišli na franc. prestol Bourbonci. Filipa II. veselil smeh nad zverinskimi uspehi šent-jermeske noči, radostne procesije v Madridu, triumfalno streljanje z Angelskega gradu v Rimu, slovesni Te deum papežev in Katarini in Karlu IX. po sv. očetu poslani blagoslov z bisernim ogrlico niso mogli zadržati osvete Večne pravice.

Po veliki zaslugi režiserja dr. B. Krefta smo dobili zares odlično uprizoritev: ing. Franzove dekoracije za louverse sobane so krasne, garderoba vseh naravnost razkošna, oročje in drugo na odru izbrano, stilsko. Predstava poteka vseskozi napeto in gladko ter ostavlja s svojo poglobljenostjo in jasno dikcijo najboljši vtisk.

V osredju in ospredu pa stoji silna in impozantna kreacija Marije Vere, zopet eden viškov njene kabinetske umetnosti. Njena Katarina je resnično kraljevska, obenem fanatično materinska, strašna hla- navka, kovarnica in hkratu žena včasih ljubeznivega, včasih strupenega humorja. Ta ženski lik je idealno resenčen v celoti in detailih ter nam ostane zlasti v svoji naravni nedelanosti nepozaben.

Topla in ljubka kakor vselej je tudi Margareta Valvaška z našo Sarčevno, izvrsten kot vihravi plitkež neznačajnej Karla IX. z elegantnim kraljem, takisto imeniten Henrik Anžovinski, ves temperamen- ten in prikupen s Severjem, krasna figura Colignyja s Skrbinskom, cel kavali- rale vlepsestni Alava z Severjem, a zelo posrečen in dosledno močan astrolog Rug- gieri z Gregorinom.

Tu so še v maskah in igri velezanimlivi značaj katoliških plemičev: Lipah kot kancelar Biragne, Cesar kot baron Retz, Presnetnik kot gener. polkovnik Strozzi, pesnik Rousard Thiran in geograf Brezgar. Kot hugenoti nastopajo razen Colignyja še Potokar (Pardailiau), Drenovec (Rochefoucauld), Bratina (Tremouille) i. dr. Tudi Raztresen kot papeški nuncij in Juga Boltarjeva kot papež ter Remčeva kot Fulvija so storili polno svoje naloge.

Dvorne dame in dvorjani, poslanički in vojaštvo so se prav dobro in brez izpod- pitke vključevali v lepi potek dogajanja. Uspeh je bil torej močan, vtisk drame globok, aplavz topel in iskren. To je dra- ma, ki daje človeku mnogo misliti in mar- sikaj razumeti! Zato dr. Kreftu in preva- jalcu P. Golji še posebej: hvala! Fr. G.

Racioniranje jaje na švedskem

Na švedskem so s 24. septembrom racionirali porabo jajc. Od 24. septembra do 26. oktobra dobi vsak prebivalec 650 gramov ali 8 jajc. Gostinska podjetja dobe polovico toliko jajc kakor so jih porabili letos v februarju in marcu. Bolniki lahko dobe po na zdravniške nakaznice nekaj več jajc.

Kaj zvemo o naši prehrani

na razstavi Higieničnega zavoda v okviru velesejnske kmetijske razstave

Ljubljana, 10. oktobra. Če hočete absolutno pravo visoko kolo na kmetijski razstavi na velesejnu, bi bilo potrebno, da bi se vsak dan pomudil kakšno uro na nji. Tam je zbrano toliko zanimivega gradiva, ki ima posebno vrednost, dokler je razstavljeno tako lepo pregledno in splošno pristopno, zato bo pa tem večja škoda, ko se bo po razstavi zopet razkropilo ter porazgubilo. Vsi oddelki na kmetijski razstavi so zanimivi, češar pa seveda ne morete opaziti, če dirjate mimo njih, ne da bi se vsaj malo pogledali v razstavljeno gradivo. Tudi v oddelku Higieničnega zavoda, čeprav je majhen, zveste mnogo zanimivega, predvsem v zvezi z našo prehrano; vprašanje prehrane seveda spada v okvir kmetijske razstave in je prav, da sodeluje tudi Higienični zavod in da je prikazal, kako skrbno predvsem za zdravje prebivalstva z zdravstvenim nadzorom nad živilom.

KEMIČNA PREISKAVA ŽIVIL
Kemijci in kemikoni smo dolžni hvala, da uživamo zdrava živila. Toda kemiki, ki v svojih laboratorijih preiskujejo razne vrste živil, odkrivajo tudi, ali je kakovost posameznih živilskih predmetov primerna. Kemik točno dožene, ali je mleko dovolj mastno ter neposneto, ali ustreza kakovost masla predpisanim zahtevam, ali je kruh primerno pečen in kakšno moko vsebuje itd. To delo laboratorijev za preiskavo živil prikazuje nazorno na razstavi, čeprav je razstavljeno gradivo malo. Vse je pregledno in razumljivo tudi preprostem obiskovalcu. Maksimalno se bo ob ogledu razstavljene vzorcev raznih pripomočkov, ki se jih poslužujejo ponarejevalci živil, začudil, kaj vse brezvestni ljudje namenijo našim želodcem. In ka bi morali ljudje jesti, če bi se ponarejevalci ne bali kemičnih preiskav živil.

POTREBA HRANE NA DAN
Posebna slika nazorno kaže, koliko kalorij bi morala vsebovati na dan hrana de-

lavca zaposlenega pri težkem delu, kvalificiranega delavca in uradnika. V zasebnih gospodinjstvih se pri sestavi jedilnikov tudi v normalnih razmerah niso še vedno dovolj osirili na hranilno vrednost živil. Tudi sedaj nekateri ocenjujejo živila še vedno po okusnosti, po tem ali so »dobri« ali ne, ter se jim niti ne sanja, kaj pomeni prav za prav »hranilna vrednost«. Zato tudi ne morejo izračunati, ali ima hrana dovolj kalorij. Pri tem je treba naglasiti, da hranilna vrednost živil ne pomeni vselej, da so živila tem dražja, čim več hranilnih snovi vsebujejo. — Sprevidimo, kako upravičeno je, da delavci, ki opravljajo težko telesno delo, dobivajo dodatke za živila. Tako potrebuje na pr. drvar na dan takšno hrano, ki da 3400—3800 kalorij, kvalificirani delavec 2800—3400 in duševni delavec 2500—2800.

HRANILNA VREDNOST POSAMEZNIH ŽIVIL

Na razstavi je prikazana predvsem hranilna vrednost tistih vrst živil, ki prihajajo v poštev v sedanjih časih. Vidimo, da je na prvem mestu po hranilni vrednosti, glede na to, koliko kalorij nam da, soja. 100 gramov soje nam da 428 kalorij, ješenja 379 kal., kaše (pšena) 364, ječe 341, graha 330, fižola 325, kostanja 220, jajce 166, sadja 65, mleka 67 in zelenjave 25. Vidimo, da ima na manjšo hranilno vrednost zelenjava. Toda, če ocenjujemo zelenjavo tudi po tem, koliko vitaminov vsebuje, je njena vrednost mnogo večja. Zato bi se ne odpovedali zelenjavi brez škode za organizem, če bi mislili, češ, zelenjavo lahko opustimo, saj je prazna.

KAKO SMO SE HRANILI V BIVŠI BANOVINI

Posebno zanimiv pregled se nam nudi na razstavi, koliko je znašala povprečna dnevna poraba glavnih živil na prebivalca pred vojno v Italiji, v bivši dravski obovin in v Nemčiji. Pri tej primerjavi pa

moramo seveda vedeti, da je podnebje velikega pomena za porabo posameznih vrst živil. Tako je splošno znano, da se prebivalci v toplejših deželah hranijo predvsem s rastlinsko hrano, medtem ko prebivalci na severu podnebje sila, da uživajo čim več mesa, živalsko hrano, meso.

JAVNE KUHINJE V LJUBLJANI

Velikega pomena za prehrano prebivalstva so pri nas ljudske kuhinje, ki so tudi omenjene na razstavi v zvezi s prehrano šolske mladine. V ljubljanski pokrajini je 61.220 šolarjev. Številni učenci so potrebni dodatne hrane v javnih in šolskih kuhinjah. Po statistiki, ki jo objavlja na razstavi Higienični zavod, prejema dopolnilno hrano v kuhinjah 8041 učenec. Lani januarja je bilo v teh kuhinjah razdeljeno učenecem 74.407 obrokov hrane, letos istega meseca 82.483, lani julija 63.089 in letos 82.657 obrokov.

PRESKRBA LJUBLJANE Z MLEKOM

Prehranjevalna vprašanja so obravnavana še na mnogih drugih oddelkih kmetijske razstave. Naj opozorimo ob tej priliki na oddelke mlekarstva, kjer je prikazana preskrba Ljubljane z mlekom z nazorno sliko. Tu vidimo, da je Ljubljana prejela 15. aprila na Celovški cesti 6300 litrov mleka, 15. septembra 6500 litrov, po 12. žaki cesti aprila 2600 (15. IX. 4.600), po Tyrševi 3900 (1000 in iz Tomačevega 1500) z Ljubljanskega polja, odnosno vzhodne strani 4000 (septembra od vzhodne strani 1400), po Dolenjski cesti 1700 (septembra 3950), po drugih barjarskih cestah 300 (350). Ljubljanski dobavitelji so dobavili 15. aprila 6000 litrov mleka, 15. septembra pa 6400 litrov.

Posebno zanimanje bi naj posvetili obiskovalci oddelku za živinorejo, kjer lahko zvedo zanimive številke o naši živinoreji. Na to razstavo jih bomo opozorili še posebej.

— Vojaška vest. Poveljnik hrvaške divizijske oblasti v Mostarju je oficijelno obiskal predstojnika civilne oblasti v Dubrovniku in poveljnika italijanske divizije.

— Redni poštni promet med Hrvaško in Italijo. Med Hrvaško in Italijo je bil obnovljen redni poštni promet.

— Dobra letina tobaka v Hercegovini. Letošnja letina tobaka v Hercegovini je po količini in kakovosti dobra. Novi tobak je večinoma že pospravljen.

— Španski poslanik v Zagrebu. Španski poslanik v Zagrebu dr. Vicente Gonzales Amar de la Torre je v ponedeljek izročil poveljniku dr. Paveliču svoje poverilne listine. Španski poslanik v Zagrebu je odlični španski diplomat v rangu polnomočnega ministra. Tri leta je bil poslanski tajnik v Washingtonu. Leta 1927 je postal polnomočni minister in prevzel je vodstvo španskega oddelka španskega zunanjega ministrstva. Pozneje je bil poslanik v Haagu in Oslu. Ze od prvega dne je bil v taboru španske revolucije.

— Tečaj nemščine v Dubrovniku. Lektorat nemške akademije v Dubrovniku je začel svoje delovanje v novih prostorih in v povečanem obsegu. Lektorat je priredil več tečajev nemščine, ki jih je poselalo mnogo Dubrovničanov.

— Železniški promet Bela Cerkev — Vršac obnovljen. Med vojno je bila poškodovana železniška proga Bela Cerkev — Vršac v Banatu. Zdaj so jo popravili, tako da vlaki že zopet lahko vozijo po nji.

— Italijanska arheološka komisija v Splitu. Kr. italijanska akademija v Rimu je poslala v Split komisijo treh arheologov, da pregledajo spomenike in poslopja, ki pričajo o vladanju starega Rima in beneške republike v Dalmaciji.

— Za zboljšanje tovarnega prometa na Hrvaškem so bili storjeni novi ukrepi. Podaljšanje je bil delovni čas železniškega osebja. Stranke morajo v skrajšanem roku iztovoriti vagonne in vse prazne vagonne je treba čimprej poslati nazaj, od koder so prispeli natovorniki.

— Obvezna prijava kmetijskih posestev na Hrvaškem. Hrvaško kmetijsko ministrstvo je odredilo, da morajo vsi posestniki ali najemniki, ki imajo 100 ali več orarlov rodovitne zemlje v 30 dneh prijaviti okrajnemu glavarstvu točno stanje svojih posestev v začetku gospodarskega l. 1941./42. Prijaviti je treba velikost posestva, število delavcev, strojev in živine, obnem pa sporočiti podatke o kakovosti polja, o setvi odnosno o izgledih na letin itd.

Iz Ljubljane

— Iz Ribji trg. Po ribah ni posebnega povpraševanja, tako da ljudje niti ne obutijo slabšega dovoza v dne, ki je slab ribolov. Jadranskih morskih rib davi ni bilo naprodaj, razen tuna, ki so ga prodajali po 30 kg. Po isti ceni sta bila naprodaj sveža polenovka in losos iz Severnega morja. Med rečnimi ribami so bile naprodaj samo platnice po 16 in mrepe po 18 lir kg.

— Iz Višnji trgovski tečaj v Ljubljani. Vpisovanje traja še ta teden. Sprejemni pogoji: Dovoljen višji razred (najmanj pet) srednje, enakovredne strokovne šole ali pa dovršen redni enoletni trgovski tečaj. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. 464 n

— Iz Večernji trgovski tečaj. Poučujejo se: Knjižovništvo, trgovstvo, korespondenca, računstvo, pisarniška dela, stenografija, strojeopisje, nemščina, italijanščina. Solnina nizka. Dovoljen je obisk tudi posameznih predmetov. Vpisovanje še ta teden. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. Posebni dnevi in večernji tečaj italijanščine, začetni in nadaljevalni, 463 n

— Iz Na drugi dekletski meštanski šoli v Sp. šoli bomo imeli otvoritveno službo božjo v ponedeljek 13. t. m. ob 8. uri. — Učenke se zberete pravčasno v cerkvi. Ostala navodila dobiti po sv. maši.

— Iz Zdrženje brivcev, frizerjev in kozmetikov v Ljubljani obvešča cenj. občinstvo, da bodo od 13. oktobra 1941 omejenje obratovalnice odprte dnevno od 7.30 do 12.30 ter od 14.30 do 18.30. Ob sobotah in dnevih pred prazniki pa do 19. ure. Ob nedeljah so obratovalnice zaprte. Vljudo prosimo, da se p. n. občinstvo kakor tudi

članstvo ravna po tej novi naredbi, ker se v nasprotnem slučaju predvideno zelo obširne denarne kazni. 460 n

— Iz Zdrženje trgovcev, sekcijski trgovci s specifičnim in kolonialnim blagom sporoča, da je cenik za uvožni sir vsem članom na razpolago v pisarni Zdrženja. Ceniki morajo biti izobeseni na vidnem mestu v poslovnih prostorih. 456 n

SOBOTA IN NEDELJA

VESELI TEATER
Začetek ob 19. (7.) — konec pred 21. (9.)

— Iz Sobote in nedelje v »Veselem teatru«. Začeti s soboto 11. oktobra rodo odšel v »Veselem teatru« redne sobotne in nedeljske večerne predstave. Prepričani smo, da bo s tem ustreženo marsikomu, ki zaradi zadržanosti med tednom ni mogel prisostvovati našim prejšnjim programom. Opozorjamo, da si je omissli vstopnice že v predprodaji pri naši dnevni blagajni, ki je odprta vsak dan od 10. do pol 13. in od 17. do 19. ure.

— Iz Opozorjamo na nocojšnji koncert Ljubljanskega kvarteta, ki bo ob pol 8. v veliki Filharmonični dvorani. Sprejema prina naslednja dela: Škerjanc: Četrty godalni kvartet; Beethoven: Kvartet op. 18, Malpiero: Storneli e Ballate; Novak: Kvartet g-dur op. 22. Konec koncerta bo točno ob pol 10. uri zvečer. Vstopnice so v predprodaji Glasbene Matice.

— Iz Opozorilo telefonskim naročnikom. Vljudo opozorjamo vse telefonske naročnike, da potee dne 15. oktobra rok plačila telefonske naročnine in dolžnih obrokov instalacije. Telefon, za katerega naročnina ni poravnana v predpisanim roku, pošta na dan 16. oktobra izključi začasno iz prometa, za ponovno vključenje pa mora naročnik plačati po predpisih telefonskega pravilnika poleg redne naročnine še 38 lir. Poloznice je pošto poslala pravočasno vsem naročnikom, eventuelne reklamacije naj se po naslovijo pošti Ljubljana I, telefon 43-07. Upravnik pošte Ljubljana I.

— Iz Maščobe za mesec oktober bodo ljubljanski trgovci dobili od sobote 11. t. m. dalje pri veletrgovcih, kjer so ta mesec že dobili mlo in sladkor. Dobili bodo presno maslo in olje, ki ju bodo prodajali tako, da bodo dajali na odrezke za mast po 200 gr presnega masla, na odrezke za olje in tudi na odrezke za slanino pa po 1 del olja, torej skupaj 2 del olja na vsako živilsko nakaznico.

Peta nagrada I. N. A. za obiskovalce velesejma

Včeraj je bilo peto žrebanje onih deset nagrad, ki jih je I. N. A. Narodni zavod za zavarovanje določil za posetnike Ljubljanskega velesejma. Izžrebani je bil kontrolni listek šte. 4293 na ime Antona Sedeja, Ljubljana, Komenskega ulica 20. Dobitnik naj se izvoli javiti v pisarni omenjenega zavoda, da prejme nagrado.

Čudna babica

V vlaškem mestecu Waver je prišla policija k nekemu kmetu, ki je bil osumljen, da kolje živino brez dovoljenja. Hišna preiskava je ostala brez uspeha, dokler niso prišli detektivji v spalnico, kjer so bili zastori na oknih skupščeni in pred katero jih je kmet lepo prosil, naj je ne preiščejo, češ da leži v nji težko bolna babica, ki bi utegnila od strahu umreti. Detektivji se pa niso dali preprositi. Stopili so v spalnico, kjer so ugotovili, da je babica že umrla in da je celo že razrezana na kose. Na postelji je namreč ležala ubita in razrezana krava. Vnuč čudne babice, ki jo je hotel dobro spraviti v denar, je bil seveda aretiran.

Fond za odpravnino nameščencem

Italijanska vlada je izdala naredbo, po kateri mora vsak delodajalec ustanoviti pri Narodni zavarovalnici poseben fond za odpravnino uslužbencem ob odpustu iz službe. 80% gotovine tega fonda bo nakložen v državnih papirjih, vloge se bodo obrestovale po običajni obrestni meri.

Proizvodnja avtomobilov v Združenih državah

Navzlic uradni omejitvi proizvodnje osebnih avtomobilov za eno tretjino je izdelala ameriška avtomobilska industrija v zadnjih 7 mesecih tekočega leta pri največji omejitvi od decembra lanskega leta okrog 5212 milijonov avtomobilov. Leta 1937. jih je izdelala samo 5.116 milijonov. Samo v rekordnem letu 1929. je znašala proizvodnja 5622 milijonov. Celotna kvota za četrto četrtletje tekočega leta se sicer giblje okrog 1192 milijonov in je za 28% manjša od lanske, vendar na presega približno za 30.000 avtomobilov v četrtem četrtletju 1939., ki velja za normalno leto.

Enotno vrednotenje nemške marke

Madžarska narodna banka je objavila prilagoditev izplačil v švicarskih frankih, švedskih kronah in tirah tečaju nemške marke. To je nov korak na poti k enotnemu vrednotenju nemške marke na evropskem jugovzhodu, kar je obnem pogoj za uspešno delovanje berlinskega osrednjega kliranga. Ker proste devize od ustavitve notiranja dolarja in funta tudi na Madžarskem ne notirajo več, pomeni nov ukrep madžarske vlade za banke, da je ažio pri madžarskih deviznih notiranjih zdaj povsem enoten.

Državna podpora za izvoz bombaža

Ameriško kmetijsko ministrstvo je objavilo, da je dovoljena državna podpora za izvoz bombaža iz Združenih držav v Kanado. S tem hočejo povečati izvoz bombaža. Ameriški izvozniki dobe za vsak funt izvoženega bombaža od države 25 centov. Podpora se pa lahko po potrebi izpremeni. Washingtonska vlada hoče očividno doseči s temi podporami, da bi mogel bombaž iz Združenih držav na kanadskem trgu uspešno tekmovali z južnoameriškim bombažem.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave: danes ob 18. in 19. uri:
KINO MATICA TELEFON 22-41
DANES POSLEDNJI
Smej se Bajazzo
Laura Solari
Radi koncerta danes predstava samo ob 5. uri.
KINO UNION TELEFON 22-21
Odlomke iz burne srednjeveške zgodovine. Film ljubavne romantike ter ganljive in
Dekle iz Portici
Luiza Ferida, Carlo Ninchi, Roberto Villa

Prva mojstrska šola za mehanike v Evropi

Z odlokom nemškega prosvetnega ministrstva je bila strokovna šola za mehanike v Bielefeldu preimenovala v mojstrsko šolo za mehanike. Tako je nastal v Evropi nov tip šole. V nji dobe mehaniki tako obsežno znanje o vseh modernih strojih, da lahko tudi sami popravljajo najmoderneje stroje, ne da bi jih bilo treba pošiljati v tovarne kakor doslej. Šola ima oddelke za šivalne in pisalne stroje, za motorno mehaniko in pisarniške stroje. Šola sprejema učence tudi iz inozemstva.

V pičlih treh letih 6 otrok

Vzorna zakonca, ki pridno skrbita za potomstvo, sta pač neki mož in žena v Rains-sur-Gee blizu Mansa, ki sta v pičlih treh letih zakonskega življenja spravila na svet kar šest otrok. Najprej je rodila žena dvojčke, potem hčerko, potem pa še trojčke, dečka in dve deklici. Če bosta tako nadaljevala, jima rekord ne uide.

Kaj je najlepše na svetu

Uredništvo nekega švedskega lista je vprašalo nedavno svoje čitatelje, kaj se jim zdi najlepše na svetu. Za najboljšo odgovore je razpisalo nagrade. Prvo nagrado je dobil čitatelj za odgovor: oko nedolžnega otroka. Druga nagrada je bila priznana odgovoru: Zvezdami posuto nebo pozimi. Tolažilno nagrado je pa dobil čitatelj za naslednji šaljivi odgovor: Najlepše na svetu je dejanje moža, ki skrije vozni red, ko hoče njegova hudobna tašča odpotovati.

Letošnji pridelek žita v Španiji

Mednarodni poljedelski urad v Rimu objavlja končno podatke o letošnji žitni letini v Španiji. Španija je pridelala letos 29.654.000 stotov pšenice, lani pa 21.613.000 stotov, 3.970.000 stotov rži, lani 3.611.000 stotov, 16.849.000 stotov ječmena, lani 13.956.000 stotov, ovsu pa 5.655.000 stotov, lani 4.744.000 stotov. Ker je letošnji pridelek žita znatno večji od lanskega je španija rešena vsaj glavnih skrbí glede prehrane svojega prebivalstva.

MOLJI IN PORCELAN

— Pred petimi leti sem kupil krasen jedilni pribor, obstoječ iz 78 delov, zdaj imam pa samo še 8 komadov. Da, da, ti vražji molji!

— Molji?
— Da, krivi so molji.
— Kako pa morejo molji škodovati porcelanu?
— Če jih pobljamo!

TEŽKO DELO

Richarda Wagnerja so nekoč prosili, naj bi poučeval hčerko nekega bogatega leipzškega pivovarja. Obetal se mu je seveda bogat zaslužek in zato je Wagner privolil. Toda takoj po prvi uri je opustil svoje delo češ: tu ne zadostujejo ure, potrebna mi bila leta.

MIGLTAJ
Gost je bil tako dolgočasen, da se je gospodinja komaj premagovala, da ni začela zdehati. Kar je priskakljaj v sobo psiček.

— O, kako lepega psička imate — je dejal gost. — Ali se je zopet česa naučil, odkar nism bil pri vas?
— Da, — je odgovorila gospodinja, če zaživzgate vam prinese klobuk.

Obnovite naročnino!

PRODAM
otomano, posteljo, stole, mizo, umivalnik za kopalnico, že rabljeno školjko za klosot, novo moško Hubertus pelerino, 2 karnisi, zelena podstrešna vrata, 2 stelaži. — Vodnikova cesta št. 12/I. 1641

NASLA SE JE
damska zlata ura. — Polzve se: Pod Ježami št. 17. 1644

Klišaje
ENO IN VEŠBAVNE
JUGOGRAFIKA
fr. št. 23

CORA
TORINO • 1835
CORA • CORA
l'aperitivo di gusto moderno.
Si prende con salz.
aperitivo modernega okusa.
Pije se s sodavico.

Uspehi razstave malih živali na velesejnu

Razstavljenih je do 150 malih živali in so med njimi številne prvovrstne kakovosti — Priznanja ocenjevalne komisije

Ljubljana, 10. oktobra. Razstave malih živali na ljubljanskem velesejnu so že tradicionalne in so vedno vzbujale veliko zanimanja tako pri razstavljalcih kot obiskovalcih. Razumljivo je, da je letos pri sednjih interes še mnogo večji kakor druga leta in družstvo Mali gospodar, ki je razstavo organiziralo, si k uspehu lahko čestita. Sotor v Latermanovem dvorcu obišče vsak obiskovalec in ljudje si zelo natančno ogledujejo krasne razstavljene živali.

V celoti obsega razstava 79 kletk raznih malih živali: kokoši, puranov, gosi, rac, zajcev, morskih prašičkov, golobov, zlatih fazanov, papigov, ovc in koz. Skupno je razstavljenih okoli 140 do 150 raznovrstnih živali in jih je med njimi precej v svojih pasmah najboljših kakovosti, kakor dokazujejo ocene in podeljene nagrade.

Kokoši je razstavilo 9 rejcev. V 12 kletkah je 36 kokoši, v 13. pa varuje kolkja svoj naraščaj. Največ je rjavih stajerk (5 klet), pritiklavcih kokoši (3) in rodeljandk (2). Po eno kletko s petelinom in dvema kokošema so zasedle še pasme: leghoren, suseks in plimetke. Rjava stajerka je pri nas najbolj razširjena domača pasma in kaže, da jo rejci umno gojijo. Ocenjevalna komisija je priznala dve prvi nagradi (Gospodinjki šoli v Mali Loki in Jožetu Ahčanu v Ljubljani), ostalim trem pa odlično (med njimi je tudi kletka kokoši šolskega upravitelja Leopolda Paljka iz Ljubljane). Rodeljandke, ki jih je razstavila Minka Tomažinova iz Ljubljane so prejele tretjo nagrado in očno odlično. Za pritiklavce kokoši je odnesel odlično oceno Slavko Rojc iz Ljubljane, drugi kletki je bila priznana ocena prav dobro, medtem ko je tretja ostala neocenjena. Prvo nagrado so prejele kokoši suseks pasme Viktorja Grma iz Zgornje Hrušice, odlično oceno leghorn kokoši Valentina Babnika iz Ljubljane, a plimetkam je bila priznana tretja nagrada (dr. Andrej Jenko iz Vevč). Razstavljene purane, gosi in raci so bili ocenjeni z redom prav dobro.

Največ kletk pripada zajcem, ki jih je 39. Med njimi so zastopane pasme: svi orjak (9), činčila (1), beli orjak (2), svi ovnač (3 z mladici), beli ovnač (6), angora (8), modri dunajčan (2), črni dunaj-

čan (1 + 6 mladicev), srebrec (1), beli češki reks (1), plavi češki reks (2), havana (1), Majster srebrec (2) in modri dunajski reks (1). Rejcem je bilo priznanih 13 prvih nagrad, in sicer: Francu Trtniku, Francu Grumu in Francu Urbančiču, vsi iz Ljubljane za razstavljene sive orjake; Mariji Bedračevi iz Ljubljane za razstavljene belega orjaka, Jožetu Ahčanu, Dragu Grabnerju in Mirku Miškecu, vsi iz Ljubljane, za razstavljene sive ovnače; Francu Skoblu iz Studenca za belega ovnača; Milanu Vavpotiču in Ivo Javorniku, oboja iz Ljubljane, za razstavljene angora zajca; Dragu Kosmu iz Ljubljane za srebrega in Dragici Kosmovi iz Ljubljane za Majster srebrega. Osem drugih nagrad so prejeli: Ludvik Matlas iz Ljubljane za belega orjaka, Konrad Malý iz Ljubljane za belega ovnača, Alojzij Foršček z Barja za angora zajca, Janez Volčjak z Brda za angora zajca, dr. Andrej Jenko iz Vevč za črnega dunajčana z mladici, Drago Klemenc iz Ljubljane za havana zajca in češkega plavega rekasa ter Alojzij Cesený iz Ljubljane za modrega dunajskega rekasa. Tretja nagrada je bila podeljena samo Jakobu Munihu iz Ljubljane za razstavljene sivega orjaka. Dva zajca sta bila ocenjena odlično, ostali prav dobro. Morski prašički, ki jih je razstavila Draga Kosmova iz Ljubljane, so bili ocenjeni prav dobro.

Zadnje skupino tvorijo golobi, ki jih je v 16 kletkah razstavljenih 32. Zastopane so naslednje pasme: nejcevi, rdeči in črni florentinci, beli in črni maltezi, beli in črni golšači, bobnarji, pavčki, indijanci, rdeči in rumeni segedinci, dun. visokoteleči, kitajski galebčki in egeraki. Ocenjevalna komisija je priznala tri odlične ocene, in sicer največjem Jožetu Ahčanu ter rumenim segedincem in egerakom Draga Grabnarja. Oba razstavljalca sta iz Ljubljane, 10 ocen je bilo prav dobrih in tri dobre.

V splošnem je razstava kakovostno zlasti glede zajcev in kokoši zelo zadovoljiva in bi bilo želeli, da bi vzbudila zanimanje za smotre pasemske reje tudi pri sedanjih številnih priljubljenih rejcih. Agilnemu društvu Mali gospodar pa velja priznanje, da se tako pošteno trudi za sedaj celo pomembne splošne koristi.

zavod, v katerem poučujejo italijanski profesorji.

— **Hrvatska legija na ruski fronti.** »Hrvatski narod« priobčuje poročilo nekega hrvaškega dobrovoljca, člana hrvaške legije na vzhodni fronti. Vojak piše, da stoji legija neke na vzhodu in da je najbrže že posegla v boj za Evropo in s tem tudi za Hrvaško.

— **Spravljanje koruze pod uradnim nadzorom.** Ravnateljstvo za ljudsko prehrano na Hrvaškem je izdalo naredbo o zaščiti letošnje letine koruze. Kmetje smejo spravljati koruzo samo pod uradnim nadzorom. Vso koruzo je treba prijaviti. Koruzo preko lastne porabe je treba prijaviti.

— **Finški poslanik v Zagrebu.** Finški poslanik v Zagrebu Talas se vrne v kratkem s svojega službenega mesta v Budimpešti v Zagreb, da se udeleži finško hrvaških trgovinskih pogajanj. Med Hrvaško in Finsko bo sklenjena trgovinska pogodba, ki bo najbrže ratificirana v Helsinkih.

— **Čiščenje hrvaščine.** Državni tajnik v hrvaškem prosvetnem ministrstvu je imenoval odbor, ki bo njegova naloga čiščenje književne hrvaščine v smislu nedavno objavljenega zakona.

— **Nadaljevanje železniške konference v Zagrebu.** Hrvatska delegacija, ki je sodelovala na železniški konferenci v Budimpešti, kjer se je govorilo o razdelitvi vagonov bivših jugoslovenskih državnih železnic, se je vrnila v Zagreb. Pogajanja se bodo nadaljevala 15. oktobra v Zagrebu.

DNEVNE VESTI

— **Beograjska patrijaršija vrnena Sv. Sinodu.** Sedež srbske ortodoksne cerkve, znana patrijaršija v Beogradu nasproti katedrala je služila doslej vojaškim svrhnam. Merodajne oblasti so pa zdaj sklenile vrniti patrijaršijo Sv. Sinodu srbske pravoslavne cerkve, kar se bo te dni zgodilo. Krasno poslopje v bizantinskem slogu je bilo dograjeno leta 1935. po načrtih ruskega arhitekta Lukumsega.

— **Brojavni promet med Nemčijo in Srbijo.** Med Nemčijo vključno vzhodne pokrajine. Češkomoravski protektorat in Poljski generalni guvernetat ter Luksemburško in Elzaško loterinsko na eni strani ter z vsemi kraji v Srbiji na drugi, je zopet dovoljen javni telefonski promet. Pristojbina znaša 21 pfenigov za vsako besedo.

— **Zbirke za bosanske begunce.** 3. oktobra je bila prirejena v Zagrebu velika zbirka za bosanske begunce. V isto svrhu priredi odbor za protiletalsko obrambo 11. in 12. oktobra več sportnih prireditev.

Položaj na mednarodnem trgu sirovin

Amerika prevzema dediščino Londona — Cene še vedno naraščajo

Združene države so bile prisiljene vključiti tudi železo v okvir načrtnega gospodarstva. Obenem se je morala vlada odločiti za poostreno kontrolo cen, ker so bili vsi doseženi ukrepi v tem pogledu premalo učinkoviti. Pomanjkanje sirovega železa in jekla je prisililo Ameriko k omejitvi obrata in celo k ustavitvi obrata v nekaterih jeklarnah. Na uradnih mestih računajo s tem, da bo izvoz sirovega železa v Anglijo omejen, deloma pa sploh ustavljen. Po stanju trga smatrajo tudi za malo verjetno, da bi mogla Amerika izvažati v Anglijo gotovo jeklo.

Zaloge medi

Zaloge medi v Združenih državah, ki so znašale ob začetku vojne nad 250.000 ton, so se skrčile v juliju 1940. na 196.000 ton, letos v juliju pa že na 68.000 ton. Na drugi strani je pa narasla na 131.000 ton in je bila v primeri z julijem lanskega leta dvakrat večja. S tem je pojasnjena poostrena prioritetna kontrola zlasti še, ker tudi dodatni severoameriški nakupi v Južni Ameriki ne morejo prinese trajnega zboljšanja. To potrjuje tudi prizadevanje USA, da se za vsako ceno zviša lastna proizvodnja, da bi imela Amerika sama dovolj te kovine. Po zaključku oboroževalne konjunktive v USA bo pa seveda tem težavnije spraviti v drugih ameriških državah v denar to kovino.

Wolfram

Kitajeke dobave wolframa Ameriki se nadaljujejo. Oficijelno je bilo objavljeno, da bodo letos natovorili na ladje in poslali v Ameriko najmanj 10.000 ton wolframa. To količino bodo pa najbrže težko dosegli, čeprav si Amerika prizadeva glede na napetost na Daljnem vzhodu nakupiti čim večje količine te za vojno industrijo važne kovine. V prvem polletju tekočega leta je znašala proizvodnja čina 127.000 ton ali 25.000 ton več kakor v istem času lanskega leta. Z zvišanjem kvote čina na 130% standardne toneže je mednarodni cinski kartel izgubil praktično vsako vrednost.

Čaj

Isto velja o omejitvah na mednarodnem trgu čaja, sklenjenih leta 1933. Poročali smo že, da je bilo te dni sklenjeno obnoviti kvoto 100% in vrniti se k najvišjemu stanju od kar so nastopile omejitve v trgovini s čajem. Najvažnejše industrijske dežele kakor Angleska in Holandska Indija in Ceylon lahko izvozijo zdaj nad 800 milijonov funtov čaja. Je pa dvomljivo, če bo moglo povečati proizvodnjo v tem obsegu. Velik odjemalec USA hoče očitno z vsemi sredstvi povečati svoje dobave z Daljnega vzhoda, ne da bi mu bilo treba plačati višje spekulativne cene. Pri tem gotovo ni Ameriki neprijetno, da razpadajo mednarodni karteli, ki so bili doslej pod kontrolo londonskega kapitala, čeprav je posledica tega večinoma rekordna proizvodnja.

Bombaž

Letina bombaža v USA je prinesla letos 12.570.000 bal. Lani so pridobili po uradnih podatkih 11.820.000 bal. Zaloge bombaža pa znašajo 11.580.000 bal. Izvoz bombaža iz USA je nazadovno od 6.200.000 v letu 1939/40 na 1.200.000 bal v zadnjem letu in kaže še vedno tendenco nazadovanja, zlasti odkar je zaradi prometnih težav očitno odpadel tudi sovjetski trg. Nasprotno je pa poraba v Angliji narasla od 7.800.000 bal v letu 1939—40 na rekordno višino 9.700.000 bal v 40/41. Po uradnih cenah bo pa dosegla prihodnje leto celo 11.000.000 bal. Pa tudi ta porast porabe kot posledica večje porabe volne v vojni industriji ne more nadomestiti izvoznih izgub. Kakor prej tudi zdaj ni mogoče najti tržišča za vsjo letino ameriškega bombaža. Cene bombaža so v Ameriki zadnje tedne močno narasle, zdaj so pa zopet nekoliko padle. To je bila posledica Rooseveltove izjave, da Amerika ne namerava pustiti zamrznenih vseh ogroženih zalog bombaža in pšenice do konca vojne. Lahko pa dvomimo o tem, da je Roosevelt ki je bil prv v farmarskih zadevah večkrat prisiljen popustiti, izgovoril zdaj že zadnjo besedo. Zaenkrat je pa komisar za ceno Henderson prepovedal terminsko trgovino z bombažnim semenom in svinjsko mastjo na ameriških borzah.

Konjacija

Po informacijah iz japonskih virov ima Amerika velike težave v preskrbovanju s konjopijo. Glavni dobavitelj konjopije je bila doslej Koreja. Zdaj pa skuša Amerika nadomestiti te dobave vsaj deloma z uvozom s Filipinov. Iz Južne Afrike prihaja presenetljivo poročilo, da je bilo treba znatno omejiti pridobivanje demantov. To je jasen dokaz, da se našla lastna tržišča odnosno zadostno število interesentov za demante, ni v polni meri posrečilo. Monopol za brušenje demantov v mednarodni industriji imata še vedno Belgija in Holandska. Ker sta pa ti dve državi odrezani od sirovinске baze, je moralo priti do omejitve pridobivanja demantov.

Jeklo

Proizvodnja sirovega jekla v USA je narasla letos od 6.800.000 ton v juliju na

7.000.000 ton v avgustu. Lani v avgustu je znašala 6.200.000 ton. Proizvodnja sirovega jekla je znašala letos v avgustu 4.785 milijonov ton, v juliju pa 4.766 milijonov. V prvih 8 mesecih tekočega leta je dosegla proizvodnja sirovega jekla v USA 36.615.000 ton, ali 25% več kakor v istem času lanskega leta. Kapaciteta ameriške jeklarske industrije se je povečala v drugem tednu septembra na 97,5%. Nadaljno povečanje je zaenkrat nemogoče že glede na pomanjkanje sirovin. Tudi načrti glede zgraditve petrolejskega voila od Mehiškega zaliva do New Yorka, kjer bi rabili 430.000 ton jekla, se ne more uresničiti v prvi vrsti zaradi odpora jeklarskih strokovnjakov.

Aluminij

Po izgradnji industrije aluminija v USA, ki se je njena kapaciteta povečala za 600 milijonov funtov letno, tako da znaša zdaj 1.130 milijonov funtov, pozneje bo pa povečana na 1.500 milijonov, so znani zdaj tudi načrti zgraditve novih tovarn za izdelovanje magnezija v Texasu in Ohio. Letna kapaciteta bo znašala v prvi 72 v drugi pa 32 milijonov funtov. Tovarne magnezija bodo morale v splošnem zagotoviti letno dobavo 274.000.000 funtov. Ameriški zavod za cink, ki je postavil štedenje na nove temelje, je izračunal dnevno kapaciteto ameriške industrije cinka lani v juniju na 1.776 ton, letos v ju-

niju pa na 2361.000 ton. Letos bo dosegla ameriška proizvodnja cinka 900.000 ton.

Juta

Hendersonova politika maksimiranih cen zadeva v vedno večje težkoče. In res nima smisla diktirati cen na notranjem trgu, če niso urejene cene na prekomorskih tržiščih. Cena jute v angleški Indiji je že zdaj višja, nego najvišja po Hendersonu določena cena na 11.10 centov za jard.

Cin

Mednarodni odbor za cin bo baje odpravil omejitve v proizvodnji, kakor se je zgodilo to nedavno v kartelu kavčuka. S tem bo politika poseganja oblasti v razvoj trga več ali manj prostovoljno opuščena. Vse gospodarstvo s kavčukom v Holandski Indiji bo zdaj nadzirala državna uprava in izvoz bo osredotočen v Bataviji. Uradno se ta ukrep utemeljuje s tem, da je treba po poddržavljenju uvoza kavčuka v USA ustanoviti izvozno centralo v Holandski Indiji. Očitno pa hoče Batavija voditi glede cen neodvisno politiko, da bi lahko izkoristila sedanjo konjunkturo. Zanimivo je tudi, da farmarji v Holandski Indiji še daleč niso pridelali toliko kavčuka, kolikor bi ga morali po prvotnem načrtu, ker primanjkuje delovnih sil.

Ameriške težave z bencinom

Ameriki primanjkuje ladij, ker jih je dala Angliji

Severoameriške Združene države porabi-jo same od vse svetovne proizvodnje mineralnega olja dve tretjini. Čeprav živi v Ameriki samo dvajsetina prebivalstva vsega sveta in čeprav ima vsak peti American svoj avto, je nastalo v Ameriki zadnje čase zelo hudo pomanjkanje pogonskih snovi. V dobro poučenih krogih pravijo, da je to posledica velikih spekulativnih nakupov. Seveda ima Amerika dovolj pogonskih snovi, pač pa nima dovolj ladij za prevoz mineralnega olja z obale Tihga oceana na Atlantsko obalo.

Petrolejski diktator Ickes je dal zaenkrat ponoriti prepovedi v bencinske črpalke, v nadi, da se bo s tem ukrepom bistveno skrdila poraba pogonskih snovi v Ameriki. Toda takoj po tem ukrepu je Ickes vse začuden ugotovil, da se je poraba zvišala za 8 odstotkov. Posledice njegovega ukrepa so bile pač nasprotno in zato razmišlja sedaj o novih ukrepih, kako bi se znižala poraba bencina. Američani si tudi prizade-

vajo zagotoviti promet z obale Tihga oceana do Atlantika in s tem povečati dovoz. Eden izmed novih ukrepov v tem pogledu je ustanovitev kontrolnega urada za ladje, ki prepeljajo petrolej. Teje kontroli je podvržena vsa ameriška plovnata teh ladij. Toda s tem ukrepom se ne bo povečalo število ladij samih, nasprotno v zadnjih mesecih se je zelo skrdilo, kajti Roosevelt je odstopil mnogo ladij Angliji. Po zakonu o pomoči Angliji, ji mora Amerika dajati vse, kar le more.

Tako je ameriška vlada odstopila Angliji toliko ladij, da stoji zdaj sama pred nevarnostjo, da ne bo mogla zadostno preskrbovati s pogonskimi snovmi lastnega gospodarstva in domačih konzumentov. Komisar za kontrolo cen Henderson je določil prodajno ceno bencina na drobno za vzhodne države USA in sicer po stanju z dne 1. avgusta. Tu pa ne gre za uradno določene cene, temveč so trgovcem samo namignili, naj se prostovoljno drže teh cen.

Mož, ki je požiral žabe

Nasprotniki zabijih krakov, ki trdijo med drugim, da je zopna že misel, da bi jedel človek zadnji del sluzastih prebivalcev močvirij, bi se gotovo zgostili, če bi zvedeli, da so na svetu ljudje, ki ne jedo samo zabijih krakov, temveč požirajo kar cele žabe, in po vrhu še žive. Tak sladokusec je bil tudi neki 63 leti stari delavec v Combes blizu Bayeuxa in sicer do dneva, ko je moral to svojo čudno navado plačati z življenjem. Zadržna žaba, ki jo je našel na polju in ki jo je hotel po svoji stari navadi požreti, se mu je namreč v grlu zataknila in tako se je revež zadušil, ker ni bilo v bližini zdravnika, da bi mu priskočil na pomoč.

Dolžina valov namestu metra

V dobrih starih časih je vladala glede mere popolna zmešnjava. Vsaka dežela, vsako mesto je imelo svoje mero. Posledica je bila seveda, da so se sleparije in ovire v trgovini in prometu kar vrstile. Zato je Weidler že leta 1797. predlagal kot mero razdaljo med zenicami odraslega človeka. Böhm pa leta 1771. dolžino poti, ki jo napravi padajoče telo v eni sekundi, a Herschel 10 milijonski del zemeljske osi. Lacondamine je mislil, da je našel prikladno mero v dolžini sekundnega nihala na ekvadorju.

Šele leta 1790. so sklenili matematiki na zborovanju, sklicanem na pobudo francoske narodne skupščine, uvesti kot mero 10 milijonski del kvadranta zemeljskega meridiana. Meridian so izmerili iz Barcelone do Dünkirchena. Vse kulturne države so sprejele to mero in vsaka izmed njih je dobila meter iz zmesi platine in iridija. V novem času so pa prišli učenjaki na to, da ta mera ne odgovarja zahtevam moderne industrije in vede. Nemški učenjak dr. Kösters je našel desetkrat točnojšo enoto mere, v dolžini valov rdeče kadnjevje črte in zelene kryptonove luči. Ker je pa meter uveden mednarodno, ga učenjaki nečesto povsem opustijo, temveč ga preračunajo na dolžino svetlobnih valov. Pri določenih toploti in vlažnosti zraka pomeni meter za fizika 1.770.039.20 valovnih dolžin žoltozelene kryptonove luči. S tem so našli fiziki v naravi izredno točno mero, s katero lahko izmerimo še stotisočinke milimetra.

Kako in kaj jesti

Pravilna prehrana je podlaga zdravja, nepravilna pa povzroča motnje v prebavnih organih in razne bolezni, kar zmanjša odpornost proti njim. Boleznim kljubuje uspešno samo tisti, ki skrbi za pravilno prehrano, ki pametno uredi svoje življenje tako, da se v njem pravilno vrsti delo z zabavo in počitkom, skratka kdor trezno živi. Pri izbiri jedi ne smemo nikoli pozabiti kako važna je hrana za človeško telo. Po tem pomenu lahko razdelimo živila v tista, ki se jih najemo, ki nas hranijo, in ki nas hranijo in nasitijo obenem.

V prvo vrsto spada kruh, vse vrste testenine, krompir, med, marmelada, maslo, jaj, salo, olje in margarini v katerih so škrob, sladkor in maščoba. Ta živila nas nasitijo, ker so njihovi glavni sestavni deli snovi, pri katerih nastaneta med prebavo toplota in energija. Drugo skupino lahko razdelimo v dve in sicer v A in B. V skupino A spadajo mleko in mlečni izdelki, meso, drobovje, kri in ribe, obsejajoče beljakovino. Ta živila nas hranijo, ker so njihovi najvažnejši sestavni deli snovi, ki telo takorekoč gradi. V skupino B spadajo sveže sočivje, sirovo sadje, krompir, drobovje, mleko in mlečni izdelki, ki obsegajo mineralne snovi in vitamine A, B, C, D. Ta živila nas redke, ker so v njih zaščitne snovi, ki prihajajo do veljave pri rasti telesa, ter povečajo njegovo življenjsko odpornost. V zadnjo skupino spadajo fižol in grah, črn kruh in krompir, v katerih so škrob, beljakovine, mineralne snovi in vitamini. Ta živila nas nasitijo in hranijo, ker so v njih vse zgoraj omenjene snovi. Pri izbiri jedi moramo paziti, da dobiva telo enakomerno živila, ki človeka nasitijo in hranijo.

Španija gradi industrijo

Z velikim zanimanjem je pričakovala španska javnost zakon o ustanovitvi Narodnega zavoda za industrijo. Te dni je bil zakon objavljen v uradnem listu. Novemu Narodnemu zavodu so pripadle dalekosežne funkcije za vso špansko industrijo. Zavod bo vodil in finančno obnovil in razširil španske industrije. Glavna pozornost bo pri tem posvečena tistim industrijskim panogam, ki služijo ureditvi najnujnejših problemov španske prehrane in preskrbe

šola za neveste v Pragi

V nji se vzgajajo dekleta za bodoče gospodinjice in matere

Večkrat čitamo v inozemskih listih, da imajo na Japonskem ali pa v Ameriki šole za neveste, in čitamo tudi česa se dekleta v njih uče. Podobne šole imajo tudi v Pragi in drugih čeških mestih. Priključene so nekaterim strokovnim šolam za ženske poklice in pouk v njih traja šest mesecev. V Pragi sami imajo šole za neveste, ki se imenujejo oficijelno šestmesečna šola za vodstvo gospodinjstva pri strokovni šoli za ženske poklice na Smichovu.

V šole za neveste se sprejemajo dekleta, ki so že izpolnila svojo šolsko dolžnost in so stara najmanj 16 let. V šoli morajo ponoviti najvažnejše znanje iz literature, kajti poleg strokovnih predmetov za vodstvo gospodinjstva se poučuje tudi češčina in drugi predmeti. Drugače je pa pozornost posvečena v prvi vrsti predmetom, ki so v zvezi z bodočimi dolžnostmi neveste. Dekle se uči računati v gospodinjstvu, nakupovati in izbirati živila, pospravljati sobe, kuhati, likati, šivati, skrbeti za lepo udobno stanovanje itd.

Šola pripravlja neveste tako za naloge gospodinjice, kakor tudi za naloge matere. Zato se dekleta uče tudi vzgajati otroke. Šola v polni meri odgovarja zahtevam moderne časa in v nji se nauče dekleta vsega, kar mora vedeti dobra žena in

skrbna mati, če hoče v polni meri izpolnjevati svoje težke naloge in dolžnosti. Če so bile te šole važne že prej, je njihovo poslanstvo sedaj še tem važnejše. Strokovne šole za ženske poklice pripravljajo dekleta na razne poklice v praktičnem življenju, bodisi da se posvetijo obrti, vzgoji ali pisarniškemu delu. Vse delo šole je usmerjeno na praktično življenje. Pol leta takega šolanja zadostuje, da vzame nevesta s seboj v praktično življenje vse potrebno znanje. Pouk je celodnevni in traja 41 ur tedensko.

Ze preje so posejale te šole v prvi vrsti dekleta, ki so študirale, pa se pozneje niso odločile za samostojen poklic, temveč so se omožile. Pri srednješolskem študiju jim ni preostalo dovolj časa za to, da bi se mogla naučiti glavnih ženskih domačih del poleg študija, tako kakor njihove tovaršice, ki so se pripravljale za samostojne poklice. Zdaj je ta šola važna za vse neveste, kajti zdaj ne zadostujejo prejšnja gospodinjstva znanja niti starejšim gospodinjicam. Tudi one morajo črpati nova znanja iz revij in dnevnikov, ali pa v raznih tečajih. Šola za vodstvo gospodinjstva izpolnjuje tako važno poslanstvo, kajti v njej se vzgajajo bodoče gospodinjice in matere.

ter izgradnji avtarkičnega gospodarstva. Novi Narodni zavod bo posloval v obliki zasebne delniške družbe glede načrtov in uprave bo pa podvržen državnim kontrolam.

V podrobnostih bo naloga zavoda voditi priprave za ustanovitev industrijskih podjetij, potrebnih v interesu države, dalje ustanovljati take industrije, pri katerih je neobhodno potrebna kontrola nad vsemi tovarnami iz razlogov avtarkije, torej v prvi vrsti nad vojno industrijo in sploh nad vso industrijo, ki dela večinoma za državne dobave. Dalje bo naloga novega zavoda skrbeti za to, da se reši država udeležbe pri vseh industrijskih podjetjih, na katerih ne more več imeti interesa. Začetni kapital zavoda znaša 50 milijonov pezov. Ta denar se bo dobil iz dosedanjih deležev države v raznih industrijskih podjetjih. Ravnatelj Zavoda je pooblaščen za vse potrebne finančne transakcije in tudi za izdajo obilgacij, v katerih bo jamčila država. Narodni zavod za industrijo ne bo podrejen trgovinskemu ministstvu, temveč neposredno predsedništvu vlade.

Iz Trebnjega

Nov grob. V Dol. Nemški vasi je nenadoma umrl posestnik in nekdanj po vseh sejmih zna prekupec z živino Jože Uhan, po domače Jošk. Ni ga bilo sejma na Dolenskem brez Joška in sejmariji so ga spoštovali. Saj pa je njegova beseda, vedno moška in preudarna, tudi nekaj zalega in njegov kup je pošteno držal. Zadržna leta so ga nevedne razmere pritilele k tlom in mož je končil težavam, ki so se mu v jeseni, njegovega življenja postavile na pot. Njegova tragična smrt je presenečila vse, ki so ga poznali in cenili. Po vseh brdskotih, ki jih je moral zadnji čas v življenju okušati, je našel končno mir, ko so ga izmučenega položili k večnemu počitku na pokopališče pri sv. Marjeti. — Blag mu spomin!

Seznam konj. Na občini je sestavljen seznam rekviriranih konj, volov in vozov na področju okrajnega glavarstva Kočevje. Seznam obsega 513 glav. Kdor svojega konja še ni dobil nazaj, naj prečita seznam na občini.

Cena krompirja in mleka. Visoki Komisar v Ljubljani je z maksimalnimi cenami za zelenjavo in sadje določil cene označenemu blagu uvoženemu v Ljubljansko pokrajino. Od domačega blaga je določena cena edino le krompirja, in sicer: domač krompir pri kmetu 0.90 lir, v prodaji na drobno 1.20 lir. Teh cen se morajo tako kmetje kot mali prodajalci brezpogojno držati, da ne bo kazenskih posledic. Cena mleku pa je določena 1.10 lir za 1 l.

Za povečanje produkcije drv. Po nalogu Visokega Komisarja v Ljubljani bo treba letos povečati produkcijo drv in oglja. Zlasti pride ta naredba v poštev za tržišča goriv in oglja na Dolenskem, ki je zadnji čas popolnoma odredila. Kmetje izsekujejo samo še za lastno uporabo in je običajno splošno pomanjkanje drv. Zato je objavljeno, da bo uvedena uradna poseka zrelih gozdov, če redne sečnje ne bodo dovolj obsežne. Občine bodo ugovarile, kateri gozdni posestniki imajo res zrele gozdove in bodo ti gozdovi posekani v skladu z obstoječimi predpisi.

Izvoz prašičev. V skladu z odredbo okrajnega komisarja zabranjuje občina vsak izvoz prašičev s teritorija občine.

Vlaki do St. Janž-rudnika. Z novo ureditvijo mej v Stenjanjski dolini je na tej progi nanovo urejen tudi vlakovski promet. Potniški vlaki, ki so doslej vozili samo do postaje Mokronog-Bistrica, vozijo odsej iz Trebnjega do postaje St. Janž-rudnik. Ti vlaki se ustavljajo tudi na postajah Pijavice in Trzišče.

Vpokojevcem. Vpokojevcem in njihovinski člani morajo takoj predložiti že-

lezniške legitimacije dravski finančni direkciji v overitev. Obenem z legitimacijo je predložiti odrezek čekovne nakaznice zadnjega meseca, za katerega je bila pokojnina izplačana. Brez na novo opremljenih potrdil na legitimaciji železniške blagajne ne izdajajo več polovičnih voznih kart.

Prijava krompirja in fižola. Objavljeno je, da morajo pridelovalci krompirja in fižola v letošnji pridelek nad 500 kg, odnosno nad 50 kg prijaviti takoj na občini.

Trgatev. Splošna trgategv se bo na Dolenskem spričo lepega vremena, ki traja že nekaj dni in če se bo tako še obdržalo, pričela čez 10 do 14 dni. Gрозdje je sedaj v polnem zorenju in zlasti pri dobiya na sladkorju. Letos sladkorja za slajenje vin ne bo in bodo vinogradniki raje s trgatvijo počakali, da bo grozdje tembolj dozorelo. Zato bo trgategv tudi po kakovosti dobra in bo »Na sv. Martina« kran, če je ob trgatvi lepo vreme. Letos pa je in upamo, da se bo to modrovanje obneslo.

Tipizirano tekstilno blago

Glavno ravnanjstvo za industrijski konzum in glavno ravnanjstvo za trgovino Ministrstva za Korporacije razstavljata na letošnjem ljubljanskem vselejmu tipizirane tekstilne proizvode. To je del velike razstave, prirejene v septembru v Benetkah, kjer je pokazala v tej panogi vse napore za doseg avtarkije.

Italijanska tekstilna industrija je bila že prej močno razvita. V zadnjih letih je pa zelo napredovala posebno tekstilna industrija, zasnovana na domačih in nadomestnih sirovinah. Zlasti tvornice, kjer predelujejo te sirovine, so dosegle v zadnjih letih največji razmah in iz njih prihaja mnogo tekstilnih izdelkov. Da se pa delo olajša in poenostavi je naročilo Ministrstvo za Korporacije posameznim panogam tekstilne in platelne industrije, naj izdelujejo posamezne tipizirane vrste, tako da se doseže s proizvodnjo v večjih količinah znatno zmanjšanje proizvodnih stroškov. Na drugi strani pa je ustrezno tudi potrošnji, zlasti malemu človeku, ki med veliko obilico vzorcev ne zna najti prave primere. Tekstilna proizvodnja, razcepljena prej na izdelovanje tisočev vzorcev, kar je bilo z narodnogospodarskega stališča škodljivo, bo lahko zdaj vse svoje napore osredotočila na tipizirane proizvode. Številni razstavljeni tipizirani vzorci se odlikujejo po lepoti, pa tudi po trpečnosti tkanin. Številni vzorci je še vedno tako veliko, da je možna velika izbira kupovalcem, tako da ni mogoče govoriti o kakšni vulgarizaciji ali posplošenju odnosno poenokopitvenju vzorcev.

Z avtarkijo na tekstilnem polju je napravila Italija velik korak naprej h gospodarski neodvisnosti, ki je podlaga tudi politične moči in veljave.

Z metlo ga je ubila

Neka žena v mestu Lovani je pograbila med prepripi s svojim možem metlo in ga udarila tako močno po glavi, da mu je dvakrat prebila lobanjo. Nesrečnica so prepeljali na kliniko, kjer je pa kmalu izdihnil. Bojevito ženo je policija aretirala.

Gradnja ladij v Ameriki

Po podatkih pomorskega urada so ladje-delnice Združenih držav nedavno dogradile 6 novih cisternskih ladij s celotno tonažo 60.000 brt in štiri druge ladje s celotno tonažo 23.944 brt. Razen tega sta bili izpuščeni na morje še 2 cisternski ladij.

Malo italijansčine za vsak dan

Šport. Lo sport.

Andrai a vedere oggi l'incontro di calcio — ali boš šel danes gledat nogometno prireditev? E' una partita di campionato — ali je prvenstvena tekma? Si, la nostra squadra gioca contro la squadra di N. — da, naše moštvo igra proti moštvi iz N. Non mi piace il calcio, ma ogni partita mi appassiona involontariamente — nogomet mi ni všeč, toda vsaka tekma me nehotе zagrabi. Conosci la composizione di ogni squadra — ali poznaš sestavo vsakega moštva? Il portiere — vratar, il terzino — branilec, il mediano — zveza, il mezz'ala — prvo krilo, l'ala — drugo krilo. Hai dimenticato l'arbitro e il guardalinee — pozabil si sodnika in stranske sodnika. Guarda, la porta avversaria è bombardata — glej, nasprotna vrata kar bombardirajo! Sì, ma il pallone viene respinto ogni volta — da, toda žogo vsa-

kokrat odbijejo. Che bel giuoco di combinazioni — kako lepa kombinacijska igra! Un tiro spiovente — strm strel, una parata a tuffo — odboj z glavo. Il portiere ha veramente una presa sicura — vratar ima zares varen prijem. Finora il giuoco si mantiene corretto — do zdaj je bila igra korektna. La foga del giuoco porta a qualche scorrettezza involontaria — vneša pri igri zaneske kdaj do kake nehotene nekorektnosti. Ma l'arbitro è molto severo — toda sodnik je zelo strog. Un giocatore è stato espulso dal campo — en igralec je bil izključen z igrišča. Calcio di rigore — prosti strel, calcio di punizione — kazenski strel, calcio d'angolo — kot. Góal — gol! Il pallone è stato rovesciato nella rete — žoga je bila pograna v mrežo. Il primo (secondo) tempo — prvi (drugi) počas. Verrei stasera all'allenamento — pri-

deš nocoj k treningu? La corsa — tek, il salto (in alto, in lungo, con l'asta) — skok (v višino, v daljavo, ob palici). Il lancio del disco, del giavellotto, del martello — met diska, kopja, kladiva.

Che movimento nella nostra palestra — kakšen vrvež v naši telovadnici! Avete molti atletici — imate mnogo orodja. Drog — la sbarrata, bradja — le parallèle, krog — gli anelli, konj — il cavallo.

Quando avrà luogo la prossima gara natatoria — kdaj se bo vršila prihodnja plavalna tekma? Il nuoto è uno degli sport che mi è molto simpatico — plavanje je eden izmed športov, ki mi je zelo simpatičen. Avete un bello stabilimento balneare — imate lepo kopališče? Sì, c'è una grande piscina — da, veliko plavalnišče ima (= je tam). Sapete nuotare — ali znate plavati? Io ammiro sempre i tuffi dal trampolino — jaz vedno občudujem skoke z deske. Vorrei trovare un buon maestro di nuoto per i miei bambini — rad bi našel dobrega

plavalnega učitelja za svoje otroke. Ho dimenticato i miei calzoncini — pozabil sem svoje plavalne hlačke.

Il mare permette ancora altri sport: il canottaggio e la vela — morje dovoljuje še druge sporte: veslanje in jadranje. E la pesca non vi interessa — in ribarjenje vas ne zanima? Per la pesca alla lenza non ho pazienza — za ribarjenje s trnkom nimam potrpljenja.

Forse siete cacciatori — morda ste lovec? Quello poi sì — to pa. E' buona per la caccia questa contrada — ali so ti kraji dobri za lov? La selvaggina non è più copiosa — divjačina ni več številna. Il capriuolo — srnjak, la capriuola — srna, il camoscio — divja koza, il cervo — jelen, la cerva — košuta, il cinghiale — divji prašič, l'orso — medved, la volpe — lisica, la martora — kuna, la donnola — podlasica, la puzzola — dihur, il tasso — jazbec, L'urogállo — divji petelin, la pernice — jerebica, la quaglia — prepelica, l'avvoltoio — ja-

streb, il falco — sokol, lo sparviéro — skobec, il bozzagno — mišar, l'aquila — orel. Da noi non si pratica quasi altro che la caccia al fucile — pri nas skoraj ni drugačnega lova kakor lov s puško. Qui la caccia è aperta dal... al... — tukaj je lovski čas (= lov odprto) od... do... Ci sono qui molti braccieri — ali je tukaj mnogo divjih lovec? E' carico questo fucile — ali je ta puška nabasana? Sì, ma è in posizione di sicurezza — da, toda je zavarovana.

La scherma è uno sport molto elegante — sabljanje je zelo eleganten sport. Ma il pugilato non mi piace — toda boksanje mi ni všeč. C'è qui un campo da tennis — ali je tukaj tenišiše?

Di tutti gli sport preferisco l'alpinismo e gli sport invernali: lo sciismo, il pattinaggio, le gite in slitta — od vseh športov mi je najbolj všeč planinstvo in zimski šport: smučanje, drsanje, sankanje. Siete almeno sciatori (pattinatori) — ali ste vsaj smučar (drsalec)?

FIAT

La Fiat alla Fiera di Lubiana

La Fiat, massimo complesso industriale dell'Italia fascista per tutte le produzioni motoristiche della terra del mare e del cielo, partecipa alla Fiera di Lubiana con una grande mostra nel proprio padiglione appositamente costruito a tempo di primato e con altre diverse mostre in settori all'aperto:

- le più moderne e belle automobili, dalla famosa piccola vettura "Fiat 500", alla 4 cilindri 1100 e alla 6 cilindri 1500.
- una ricca gamma di veicoli industriali di piccola media e grande portata.
- le trattrici agricole più adatte ai vostri terreni.
- i frigoriferi Fiat.

Nel padiglione Fiat alla Fiera di Lubiana troverete anche l'espressione di altre importanti produzioni Fiat: dai **motori e apparecchi di aviazione** ai **grandi motori Fiat-Diesel** per impianti fissi e per navi.

Visitate il Padiglione Fiat e vi renderete conto della potenza produttiva e del progresso industriale a cui sono giunti la tecnica e il lavoro dell'Italia fascista.

Concessionario Fiat in Lubiana:
ditta AMOT di SVETOZAR HRIBAR
Bežigrad 11 — Telef. 24.77

FIAT

Fiat na ljubljanskem velesejmu

Fiat, največji industrijski kompleks fašistične Italije za izdelovanje motorjev za stroje na kopnem, na morju in v zraku, se udeleži ljubljanskega velesejma z veliko razstavo v lastnem paviljonu, ki je bil zgrajen v rekordnem času in z drugimi razstavami na odprtem:

- Najmodernejši in najlepši avtomobili od znamenitega malega voza „Fiat 500“ do vozov s 4 cilindri 1100 in 6 cilindri 1500.
- Bogata izbira industrijskih vozov z majhno, srednjo in veliko nosilnostjo.
- Kmetijski traktorji, ki so najprimernejši za vaše terene.
- Hladilniki Fiat.

U Fiatovem paviljonu na ljubljanskem velesejmu boste našli tudi izdelke iz drugih važnih Fiatovih produkcijskih oddelkov: od **motorjev in letalskih aparatov** do **velikih Fiatovih Dieslovih motorjev** za nepremične naprave in za ladje.

Obiščite Fiatov paviljon in spoznali boste produktivno moč in industrijski napredek, ki so jih dosegli tehnika in delo fašistične Italije.

Fiatov koncesionar v Ljubljani:
podjetje AMOT SVETOZAR HRIBAR
za Bežigradom 11 — Telefon 24-77

FIAT: 70.000 lavoratori

FIAT: 70.000 delavcev

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman.

— Ta denar ni moj, temveč moje žene.
— Da, — je pritrdila Edita. — Ta denar je moj in upam, da mi ga boste vrnili.
— Gotovo, — je odgovoril Bill Sharper, — toda pod enim pogojem: Če mi poveste, od kod izvira.
— Predrznost!
— Ah, vidite! Ne morete odgovoriti. Ta denar pripada Pipeu, o tem ne more biti dvoma.
Potem se je pa Bill Sharper obrnil k meni in mi dejal z osornim glasom:
— Ker nam nočete pojasniti, od kod vam ta denar, vas bomo morali vzeti s seboj!
— S seboj me hočete vzeti? Kam pa?
— Boste že videli!
— Toda s kakšno pravico govorite v Manzanovem imenu? Če ima kdo z menoj račune, je to on, edino on! Razumete?
Bill Sharper je pripomnil s posmehljivim glasom:
— Manzana je danes moj klient. Mar ni torej naravno, da zastopam njegove interese? Spoznam se dokaj dobro v spornih zadevah, ker sem bil prej solicitor pri odvetniku.

Vedel sem dobro, v kakšne roke sem padel. Ta dva lopova ne bosta odnehala, dokler jima ne povem, kam sem skril demant. Toda sam pri sebi sem trdno sklenil molčati o tem. Sicer pa, naj sta me še tako dobro stražila, zanašal sem se na to, da napoči trenutek, ko bom lahko odnesel pete.
Pri vsem tem pa je bil moj položaj dokaj težaven in računati sem moral z vsemi mogočimi presenečenji.
Bill Sharper in sumljivi mož, ki mu je služil za tolmača, sta jela preiskovati moje stanovanje. Manzana je pa stal ta čas naslonjen na vrata in me nepremično gledal. Ko je bilo vse premetano in ko sta prebrskala tudi moj in Editin kovčeg, ne da bi kaj našla, je sledilo kratko posvetovanje, potem je pa stopil Bill Sharper k Editi in dejal z osornim glasom:
— Gospa, majhna formalnost bo potrebna še pri vas. To formalnost smatramo za neizogibno.
In ko ga je Edita prestrašeno pogledala, ker ni razumela, kaj pomenijo njegove besede, je pripomnil:
— Da, formalnost, prav nedolžna formalnost. Prepričati se moram, da ne skrivate demanta pri sebi. Zato mi dovolite preiskati vas.
— Preiskati mene! — je vzkliknila Edita ogorčeno. — To odločno odklanjam! Nimate pravice dotakniti se me! Opozarjam vas, da zakličem na pomoč, čim se mi približate.
Bill Sharper je namignil tolmaču, ki je stopil Editi za hrbet in ji zamašil usta z umazanim robcem.

Ubožica se je zamašila branila. Morala se je ukloniti. Bill Sharper jo je do nagega slekel.
Pri nji je našel samo svileni vrečico, v katero je bila Edita zašila košček kamenčka, ki sem ji ga bil dal in ki ga je shranila kot fetiš.
Ta čas, ko so lopovi pazljivo ogledovali kolenček, je Edita naglo skočila k oknu, ga odprla, se sklonila skozenj in zaklicala z ožupnim glasom:
— Na pomoč!... Rešite me morilca!
Manzana in njegova pajdaša so jo urno popihali. Bil sem jih rešen, toda s tem mojih nevarnosti še ni bilo konec, kajti zdaj me je čakalo zasliševanje na policiji, kar je pomenilo zame veliko nevarnost.
V večji so se ta čas že zaslišali kraki in glasovi.
— Na pomoč! Na pomoč! — je kričala Edita in se naglo oblačila.
Privabljen po teh klicih je prišel v najino sobo redar orjaške postave, za njim pa šofer avtotaksija.
— No, kaj se je pa zgodilo? je vprašal redar in skočil k meni. — Vi ste napadli to gospo?
Prizadeval sem si na vse načine pojasniti mu, da se moti. Vmes je morala poseči Edita, toda nazadnje ni redar ničesar razumel. Mož ni bil posebno bistre glave. Ko se mu je slednjič nekoliko posvetilo v glavi, je pa šofer vse pokvaril.
— Pojdite z menoj na stražnico, — je dejal redar. — Tam poskusimo pojasniti to zamotano zadevo.
Poskusil sem prepričati Edito, da je moja navzočnost tam odveč in da bi se vse skupaj samo še

bolj zapletlo. Toda Edita je vztrajala na tem, da moram tudi jaz na policijsko stražnico.
Stražnica je bila čisto blizu, v Wardour Streetu. Mrki stražmojster je poslušal Editino izpoved, potem pa še mojo in končno je priznal, da ničesar ne razume. Iz najinega pripovedovanja je nazadnje sklepal, da živim z Edito v konkubinatu in da je hotel njen mož s pomočjo dveh falotov izsiljevati od mene denar, ker me je smatral za bogatega.
Ta čas, ko je stražmojster zapisoval moje izpovedbe v knjigo, ležečo pred njim, je vstopil zelo korekten, brezhibno oblečen, gladko obrbit gospod in sedel na stol pri vratih. Razprostrl je pred seboj izvod »Timesa« in obsedel nepremično skrit do polovice za novinami. Bilo je pa jasno, da ga je najina afeta zanimala bolj, kakor čitanje »Timesa«. Ko sva se namreč pripravljala k odhodu, je naglo vstal, naju prijazno pozdravil in me odgovoril smeje:
— Ta pustolovščina je zelo čudna... da, zelo čudna. Zelo me zanima in pečal se bom z njo. Pipe, opraviti imate z izbranimi faloti in njihov opis se točno ujema z dvema zločincema, ki ju poznam. Oni tretji pa igra po mojem mnenju pri vsem tem povsem osamljeno vlogo. Vrnite se domov. Za vami pojdem in če se bodo vaši sovražniki neprestano potikali okrog hiše, kjer stanujete, kar se mi zdi verjetno, jih bom lahko spoznal. V vsakem primeru pa opravljajte svoje posle naprej, kakor da se ni nič zgodilo. Jaz bedim nad vami.